

İçindekiler

Düşünce

- 3 *Li-derkenar: Yanıldım Sandım, Ama Yanıldım!*
CHUCK FAROE

Kitap

- 5 *Kutsal Yazıları Kaleme Alan Peygamberlerin
Vahyin Gelişimine Katkıları*
J.M. DIENER

Tarih

- 13 *Birinci Yüzyılda Hristiyanların Gördüğü Zulüm*
ECKHARD J. SCHNABEL

Hizmet

- 14 *İsa Merkezli Vaaz: Uygulamanın Öğeleri*
BRYAN CHAPPELL

- 22 *Derin Derin Düşünmek*
S.M. WIBBERLEY

Kaynak

- 26 *Teolojiyi Küreselleştirmek: Dünya Çapında
Hristiyanlık Çağında İnanç ve Uygulama*
KEN WIEST

Giriş

Künye

e-manet

Dergi Sahibi

Anadolu Hristiyan Topluluğu Derneği

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Muammer KARAKAYA

Üslupçu

Neslihan ORANCI

Tasarım

Aslan TANRIVERDİ

Dizgi ve Dağıtım

Joshua M. WIBBERLEY

Son Kontrol

Steven K. Mittwede

Yazı Kurulu

Joshua M. WIBBERLEY

Sarah WIBBERLEY

Ken WIEST

Rhonda WIEST

Yazışma adresi

AHT

Cumhuriyet Mah. Millet Cad.

Ünlü Apt. 39/11

Melikgazi

38110 KAYSERİ, TÜRKİYE

İnternet

<https://www.e-manetdergi.org>

e-Posta

iletisim@e-manetdergi.org

Hakkımızda

e-manet Türkiye’de hazırlanarak Türk kilise önderlerine ücretsiz olarak gönderilen üç aylık e-posta Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisidir.

e-manet, 2. Timoteos 2:2’deki sürecin gerçekleşmesine araç olmayı amaçlamaktadır. Yarının önderlerini donatacak olan bugünkü Türk kilise önderlerinin donatılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu derginin iki ana hedefi vardır: olgunlaşma ve hizmet.

Dergide benimsenen iki temel değer vardır: üstün nitelikli içerik ve okuyucuların yararı.

Kilise önderlerinin eleştirel düşünme, düşüncelerini net bir biçimde belirtme ve farklı görüşleri sevgiyle hoş görmenin yanı sıra, Kutsal Yazılar’a göre değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri can alıcı önem taşır. Bu derginin böyle bir gelişim sürecine yarayacak yapıcı bir ortam sağlayacağını umuyoruz. **e-manet**’in yararlı olması için tepkilerinizi, isteklerinizi ve eleştirilerinizi bildirmeniz gerekecektir. Bunları yazikurulu@e-manetdergi.org adresine veya [Facebook’taki okuyucu grubumuz aracılığıyla](#) iletebilirsiniz.

Çevirmeni belirlenmemiş makaleler Türkçe olarak yazılmıştır.

e-manet’in tüm sayılarını <http://www.e-manetdergi.org> adresli web sitemizden indirebilirsiniz. Ayrıca dergimizde yayınlanan tüm makaleleri interaktif bir dizinde bulabilirsiniz.

Telif Hakları

e-manet’te yayımlanan makalelerin ve karikatürlerin telif hakları, yazarlarına veya onları ilk yayımlayan kurum veya yayınevine aittir. Mesih imanlıları olarak telif hakları yasasını ihlâl etmek istemeyiz. **e-manet** kurulunun aldığı yayın izinleri, makalelerin ve karikatürlerin başka yerlerde (web siteleri dahil), yayımlanmasını kapsamayabilir. İznin nereden alınması gerektiğini öğrenmek için bize yazikurulu@e-manetdergi.org e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Li-derkenar

Yanıldım Sandım, Ama Yanıldım!

❑ *Chuck Faroe*

Üzücü haber vermekten çekiniriz. Misal, hekimler akrabalarına hastanın hastalığının çok vahim olup hastanın öleceğini bildirirse bile, hastanın kendisine bu haberi vermeyebilir. Birisinin yüzüne, "Yanılıyorsun" demek ayıp kaçır, nezaket kurallarına aykırıdır. Daha nazik bir şekilde, başka insanlara söz konusu kişinin hatalarını anlatsak bile, kendisine pek anlatmayız. Sanki yanılmak başlı başına bir ayıptır.

Kutsal Kitap yaratılışın "amaçsızlığa teslim" edildiğini söyler (Rom. 8:20). Biz de Mesih'in yeniden gelip "zavallı bedenlerimizi" değiştirmesini dört gözle bekliyoruz (Flp. 3:21). Hasarlı dünyada yaşayan hasarlı insanlarız. Gün be gün birlikte yaşadığımız yürek, "Her şeyden daha aldatıcıdır" (Yer. 17:9). Sonuç olarak, yanılmak işten bile değil. Nitekim Yakup, imanlılara hitaben, "hepimiz çok hata yaparız" demiştir (Yak. 3:2).

Ama kendimizi öyle görmeye meyilli değiliz. Tanrı'nın hikmeti, "İnsan izlediği her yolun doğru olduğunu sanır" der. Acayıptır, kardeşin gözündeki çöpü idrak ederiz ama kendi gözümüzdeki mertekten habersiziz.

"Tanrı'nın bize hatalarımızı gösteren bir başka aynası daha var: Rab'deki diğer kardeşlerimiz."

Öyleyse ilk adım bu konudaki

farkındasızlığımızın farkına varmaktır. Rab'bin "gönlüne uygun" insan Davut, bu ilk adımı duayla atmıştır. "Kim yanlışlarını görebilir?" diye dua eden Davut, Rab'be şöyle yalvardı: "Ey Tanrı, yokla beni, tanı yüreğimi, sına beni, öğren kaygılarımı. Bak, seni gücendiren bir yönüm var mı, öncülük et bana sonsuz yaşam yolunda!" (bkz. Mez. 19:12-14; 139:23-24). Tanrı'nın kendisi bize yanlışlarımızı gösterebilir.

Hepimizin bildiği gibi, Tanrı'nın sözü de, ayna gibi, kendi yanlışlarımızı görmemize izin verir, eğer dikkat etmeye razıysak! (Yak. 1:22-25). Tanrı'nın bize hatalarımızı gösteren bir başka aynası daha var: Rab'deki diğer kardeşlerimiz. Atasözlerinden biri, "Dost acı söyler ama doğru söyler" der. Özdeyişler'de de şu satırları okuruz: "Açık bir azar, gizli tutulan sevgiden iyidir. Düşmanın öpücükleri aldatıcıdır, ama dostun seni iyiliğin için yaralar" (Özd. 27:5-6). Derek Kidner'e göre, bu *gizli sevgi*, herhangi bir eleştiride bulunmayarak varlığını sürdüren, dolayısıyla ahlak açısından yararsız bir sevgidir. "Ama dostun seni iyiliğin için yaralar." Farkında olmadığımız yanlışlarımız er geç patlak verecektir. Dolayısıyla, uyarıcı kardeş gerçek dosttur!

Seneler önce, Türkiye'de eğitim verirken, bir kardeşe gereksiz yere eleştirel davrandım. O akşam eğitime katılan birkaç kardeşle birlikte yemek yerken, bir kardeş bana, "Abi filanca kardeşe çok sert davrandın. Yarın onunla konuşmalısın" dedi. O kadar. Ama çok etkilendim. O akşam hemen eleştirmiş olduğum kardeşi aradım, özür diledim. O da çok sevecen şekilde yaptıklarımın sorun olmadığını söyledi. Ertesi gün, kardeşlerle tekrar bir araya geldiğimizde, herkesin önünde önceki gün yanlış yaptığımı söyleyerek herkesten özür diledim.

Övünmek için bunu anlatmıyorum, tabii ki. Yanlış yaptım. Doğru olanı kardeşlerden özür dilediğimde yapmış oldum. Alınmak, Tanrı'nın egemenliğine aykırı bir davranıştır. Zayıf ve muhtaç olduğumuz için yanılabilceğimizi anlamaksa, Tanrı'nın egemenliğinde normaldir.

Bugünlerde, imanlıların aidiyet deneyimlerini daha iyi anlamaya çalışıyorum. Bir kardeş, kilisedeki aidiyet hakkında şöyle söylemişti: "...aynı Tanrı'ya inanıyorsun, aynı Kutsal Kitap'ı okuyorsun ve aynı yere bakarak, aynı şeyleri düşünerek dua ediyorsun. Ve senle birlikte senin iyiliğini düşünen, senin için dua eden, zor durumda kaldığında sana ellerini uzatan ve yanlış olduğunda sana, bu davranışların, bu düşüncenin yanlış olduğunu söyleyen" kardeşler var.

Ait olduğumuz ruhsal aile böyle olmalıdır. Severiz, dua ederiz, yardımlaşırız ve zaman zaman kardeşlerin yardımlarıyla, yanıldığımızı anlarız. İmkânsız, ütöpik bir vizyon değil bu; Tanrı'nın tasarısı.

Yoksa yanılıyor muyum? **E**

“Cennet ile cehennem arasında kalmış ebedi canlara sahip gerçek insanlarla karşılaştığımızda, vaazın yüceliği bizi hem dehşete düşürür hem de yetersizliklerimizin daha da farkına varmamızı sağlar (krş. 1Ko. 2:3).”

Bryan Chapell

Christ-centered Preaching (Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2005).

Kutsal Yazıları Kaleme Alan Peygamberlerin Vahyin Gelişimine Katkıları

▼ *J.M. Diener*

Tanrı'nın kendisini açıklaması değişik dinlerde farklı şekillerde yorumlanır.¹ Hristiyan inancında vahiy genel olarak ikiye bölünür: genel vahiy ve özel vahiy. İhsan Özbek genel vahiy şöyle tanımlar:

Tanrı'nın Kendisini doğada, tarihte, dünyanın gidişinde ve insan vicdanına açıklamasına Genel Vahiy adı verilir. Bu tür vahye "genel" denmesinin nedeni yeryüzündeki her insana yönelik olması, her zaman ulaşılabilir olmasıdır.²

Buna karşın özel vahiy, Tanrı'nın kendisini bize gözlem veya kendi fikrimizle tasarlayamayacağımız yolla açıklamasıdır. Özbek özel vahiy hakkında şöyle yazar:

Özel Vahiy adı, bu vahiy türünün bütün insanlar tarafından her koşulda elde edilebilir bir vahiy olmadığını ve özel olarak kurtuluşa ilişki olduğu anlatır. Bu vahiy türü doğası gereği, Tanrı'nın Kendisini çeşitli yollarla açıklamasıyla gerçekleşir.³

"Kutsal Kitap'ta verilen bilginin, ilerleyen sayfalarda geliştiğini görüyoruz."

İbraniler 1:1-2 ve 2. Petrus 1:20-21 ayetleri de bize Tanrı'nın insanlarla işbirliği yaparak kendini açıkladığını gösterir. İnsanlar yazdıklarını kendi istekleriyle değil, Tanrı'nın Ruhu'nun yönlendirmesiyle yazdılar. Rab onların kişisel deneyimlerini, kelime haznelerini ve anlatım tarzlarını kullanarak kendini açıkladı. Bundan dolayı Kutsal Kitap'ın 66 kitapçığında değişik yazı ve ifade tarzları, farklı odak noktaları görüyoruz. Bazı yerlerde Yahve sözlerini dikte etmişse de, genel olarak yazılan sözler insani bir süzgeç olan peygamberin akli, ağız ve ellerinden geçirip yazılmıştır. Buna ek olarak Kutsal Kitap'ın bazı yerlerinde bir redaktörün izlerini de görürüz. Bunların da Tanrı'nın Ruhu tarafından yönlendirildiğini varsayabiliriz.

Vahyin Gelişimi Nedir?

Kutsal Kitap'ta verilen bilginin, ilerleyen sayfalarda geliştiğini görüyoruz. İlk kaleme alanlarda sonraki dönemlerde yazarların fikirlerinin temellerini, tohumlarını buluruz. Sonradan gelen yazarlar önceden gelenlerin fikirlerini netleştiriyor, derinleştiriyor. Bu fikirlerin gelişimini "vahyin gelişimi" olarak tanımlarız.⁴ Zaman geçtikçe, Tanrı kendisini insanlara daha çok açıklıyor. Vahyin doruk noktası ise, Tanrı'nın beden alıp İsa Mesih olarak aramızda yaşamasıdır. İsa Mesih'ten sonra gelen yazarlar, bu nihai vahyin açıkladığı öğretileri, yarattığı etkiyi ve bunlardan kaynaklanan uygulamaları kaydeder. Vahiy Yuhanna'nın yazıları ile son bulur.⁵

Vahyin gelişiminde dikkat edilmesi gereken bir unsur vardır: Vahyi kaleme ilk döken peygamber veya yazar, sonradan gelen peygamber veya yazarın bildiklerini onun bildiği haliyle bilmezdi. Örneğin, Davut'un elinde Tevrat'ın beş kitabının yanı sıra Musa'nın Duası (Mez. 90), Yeşu ve belki Hâkimler ve Eyüp'ün şiirsel bölümleri bulunuyordu.⁶ Davut, Yeşaya'ya bildirilen İlahi Oğul'un tek kişi olarak hanedanını sonsuza dek süreceği vahyini (Yşa. 9:1-7) bilmiyordu. Ancak, Yahve'nin Davut ile yaptığı hanedanının sonsuza dek süreceği antlaşması (2Sa. 7; 1Ta. 17) olmadan Yeşaya'nın İlahi Oğul hakkındaki bildirisinin neden var olduğu anlaşılabilir.⁷

Vahyin gelişimini anlamak doğru bir yoruma varmak için çok önemlidir, çünkü her bölüm önce kendi bağlamında yorumlanmalıdır. Bölüm ancak özgün anlamı tespit edildikten sonra, sonradan bildirilmiş vahiyler ile karşılaştırılmalıdır.⁸ Bunun için bölümün ne zaman, kime ve hangi koşullarda ve hangi tarihi bağlamda bildirildiği tespit edilmelidir. Bu bağlamlar tespit edilmedikçe özellikle Eski Antlaşma'daki bazı bölümler uygunsuz kullanılabilir.⁹ Ayrıca vahyin gelişimi takip edilirse, Tanrı'nın bilgeliği ve görkemi daha net görülür, çünkü vahiylerin arasındaki ilahi bağlantılar daha net ortaya çıkar.

Vahyi Kaleme Alan Peygamberlerin Özel Katkıları

Vahyin gelişimi en net Eski Antlaşma'daki peygamber kitapçıkları sırasına göre çalışıldığında görülür. Kutsal Kitap'taki Yeşaya'dan Malaki'ye 16 kitapçık tarihi sıralarına göre sıralanmamıştır. İbranice sıralamasında,¹⁰ "Peygamberler" bölümünde Krallar kitapçığından sonra sırasıyla üç uzun (veya "büyük") peygamber (Yeşaya, Yeremya, Hezekiel) gelir, sonra tek tomarda on iki kısa (veya "küçük") peygamber aşağı yukarı yazılış sıralarına göre sıralanır. Daniel ise "Yazılar" bölümünün sonlarına doğru Ester'den

"Vahyin gelişimini anlamak doğru bir yoruma varmak için çok önemlidir, çünkü her bölüm önce kendi bağlamında yorumlanmalıdır."

sonra ve Ezra'dan önce yer alır.¹¹ Günümüzde Kutsal Kitap'ta kullanılan, İ.Ö. ikinci yüzyılda düzenlenmiş Grekçe çevirisi Septuaginta'daki sıralamada, Daniel'in peygamber olarak öneminden dolayı onun kitapçığı üç uzun peygamberlerin yanında yer alır. On iki kısa peygamberin sıralaması İbranicedeki sıralamayla aynıdır. Ama kısa peygamberlerin bazıları aslında uzun peygamberlerden önce yazılmıştır. Aşağıdaki tabloda peygamberler hizmet dönemlerine göre sıralanmıştır:¹²

İsim	Gönderildiği halk	Peygamberlik ettiği yıllar
Yoel	İsrail ve Yahuda krallıkları	İ.Ö. 700'lü yıllar
Hoşea	İsrail (Kuzey Krallık)	İ.Ö. 793-722
Amos	İsrail (Kuzey Krallık)	İ.Ö. 792-752
Yunus	Asur (Ninova)	İ.Ö. 745
Yeşaya	Yahuda (Güney Krallık)	İ.Ö. 739-686
Mika	Yahuda (Güney Krallık)	İ.Ö. 733-701
Nahum	Asur (Ninova)	İ.Ö. 645
Sefanya	Yahuda (Güney Krallık)	İ.Ö. 636-627
Habakkuk	Yahuda (Güney Krallık)	İ.Ö. 626-590
Yeremya	Yahuda (Güney Krallık)	İ.Ö. 627-580
Hezekiel	Sürgündeki Yahudalılar	İ.Ö. 597-573
Ovadya	Edom	İ.Ö. 586

İsim	Gönderildiği halk	Peygamberlik ettiği yıllar
Daniel	Babil	İ.Ö. 606-530
Hagay	Sürgünden dönen Yahudalılar	İ.Ö. 520
Zekeriya	Sürgünden dönen Yahudalılar	İ.Ö. 520-480
Malaki	Sürgünden dönen Yahudalılar	İ.Ö. 515-415

Bu tablo hakkında burada üç not düşülmeli: Yoel'in 8. yüzyılda tam olarak ne zaman hizmet ettiği net tespit edilemiyor. Sıralamada Amos'tan önce gelmesi bazı yorumcular tarafından Amos'tan önce peygamberlik etmesi olarak yorumlanır.¹³ Yoel'i tablomuzda ilk sıraya koymamızın nedeni, onun hem Amos hem de Hoşea'dan önce hizmet etmiş olabilme olasılığıdır.

İkinci olarak, Yunus büyük olasılıkla İ.Ö. 745'te Ninova'ya gönderildi. Ancak kitapçığın metni, Yunus tarafından yazılmış olmadığını ve ancak İ.Ö. 720-630 yılları arasında yazıldığını destekler.¹⁴

Üçüncü olarak, bazı yorumcular Ovadya'nın kısa peygamberler arasındaki ilk peygamber olduğunu öne sürüp bildirimlerini Yoel ile 8. yüzyıla tarihlendirir. Ancak Ovadya'nın içeriği daha çok Yeruşalim'in yıkılış dönemine uyduğundan dolayı ve Yeremya'dan olması muhtemel alıntılar içerdiğini göz önünde bulundurarak (krş. Ova. 1-6 ile Yer. 49:7-22) kaleme alındığı tarih olarak İ.Ö. 586 yılı tercih edilir.¹⁵

Peygamberlik kitapçıklarını bu sıralamaya göre çalışırsak, Tanrı'nın vahyindeki yenilikleri veya eski fikirlerin derinleşmesini takip etmek çok ilginç sonuçlar ortaya çıkarır. Peygamberlerin tebliğ ettikleri yargıların ve vaatlerin hepsi Levililer 26 ve Yasa'nın Tekrarı 28 ve 30:1-10 bölümlerinde sıralanan lanetlerin ve bereketlerin açılımıdır. Aslında her peygamberi okumadan önce bu bölümlerin okunması önerilir.

Aşağıda her peygamberin vahyin gelişimine eklediği içerikler listelenmiştir. Bu liste eksiksiz değildir; en dikkati çeken öğretiler burada kaydedilmiştir. Okuyucularımıza bunu bir başlangıç noktası olarak görerek, kendi çalışmalarlarıyla peygamberlerin diğer katkılarını da araştırmalarını öneririz.

“Peygamberlerin tebliğ ettikleri yargıların ve vaatlerin hepsi Levililer 26 ve Yasa'nın Tekrarı 28 ve 30:1-10 bölümlerinde sıralanan lanetlerin ve bereketlerin açılımıdır.”

Yoel

Yoel'in vahyin gelişimine eklediği en önemli konu “Yahve'nin Günü” (“Rab'bin Günü”) kavramıdır. Yahve'nin Günü hoş bir gün olmayacaktır. Yıkım günüdür (Yoe. 1:15), zifiri karanlıktır (Yoe. 2:2), korkunç bir gündür (Yoe. 2:11). Yahve'nin bu korkunç Günü'nün ardından Yahve'nin tüm insanların üzerine Ruhunu dökeceği vaadi (Yoe. 2:28-32) Yoel'in kilit bildirimidir.

Hoşea

Hoşea'nın bildirisinde iki temel ana fikir vardır. İlkin, İsrail'in Yahve'den uzaklaşmasını zina ile eşit kılan ilk peygamber Hoşea'dır. Kendini halkı tarafından aldatılmış koca olarak görüyordur ve bunu Hoşea'nın hayatı ile somutlaştırır (bkz. Hoş. 1 – 3). Yahve'nin yaşadığı acı, hayal kırıklığı ve bunlardan doğan öfke Hoşea'nın yaşadıkları aracılığıyla çok net görülür. Zina kavramı özellikle Yeremya ve Hezekiel tarafından ele alınır ve derinleştirilir. İkinci olarak,

Hoşea İsrail halkının Asur tarafından vaat edilen topraklardan sürüleceğini ilk kez bildiren peygamberdir (Hoş. 9:3).

Amos

Amos'un vurguladığı konu sosyal adalettir. Özellikle İsrail halkının yoksulları hor görmesi, yargıyı saptırmaları, birbirlerini kullanmaları, haksız yere kazanç sağlamaları, sırf kendi çıkarlarını kollamaları öne çıkarılır (Amo. 2:6-8; 5:7,10,12; 8:5-6). Halk lükse, alkole ve şehvete düşkün hale gelmiştir (Amo. 2:7c; 4:1; 6:1-6). Bu durumun Rab'bin sözlerinin unutulmasının sonucu olduğu tespit edilir (Amo. 2:11-12). Yahve'nin yoksullara duyduğu ilgi, yoksullar için düşünceleri, muhtaçlara gösterdiği merhamet zaten Tevrat'ta net açıklanmıştır. Amos bunların ihmal etmenin sonucunun Yahve'den uzaklaşmak olduğunu bize açıklar.

Yunus

Yunus kitapçığı bize Yahve'nin diğer halklar için yüreğini gösterir. Yahve kendisine düşman olan halkları bile kendisiyle barıştırmak istiyordur. Kitapçığın anahtar ayeti 4:2'dedir. Yunus, Yahve tövbekâr Ninova'ya merhamet ettikten sonra şöyle dua eder: "Ah, ya RAB, ben daha ülkemdeyken böyle olacağını söylemedim mi? Bu yüzden Tarşış'e kaçmaya kalkıştım. Biliyordum, sen lütfeden, acıyan, tez öfkelenmeyen, sevgisi engin, cezalandırmaktan vazgeçen bir Tanrı'sın." Yunus burada Mısır'dan Çıkış 34:6-7'yi alıntılıyor ve bu sözleri ilk defa Yunus İsrail'den başka bir halk için kullanıyor.

"Beklenen Mesih hakkında en çok vahiy ileten peygamber Yeşaya'dır."

Yeşaya

Yeşaya'ya "peygamberlerin prensi" olarak hitap edilir. Bu hem onun kraliyet ailesinden olmasıyla¹⁶ ilgili bir göndermedir hem kitapçığın edebi

kalitesine yapılan vurgudur hem de beklenen Davut Oğlu hakkındaki bildirilerinden kaynaklanır. Beklenen Mesih hakkında en çok vahiy ileten peygamber Yeşaya'dır (Yşa. 7:14; 9:6-7; 11:1-12; 42:1-4; 49:1-13; 52:13 – 53:12; 63:1-6). Mesih'in ilahi doğası ilk olarak Yeşaya tarafından net bildirilir. Mesih'in günah sunusu olarak kesileceği de en net Yeşaya 53:10'da görülür. Beklenen Mesih'le ilgili olarak, Yeşaya ayrıca kitapçığın neredeyse üçte birini Yahve'nin diğer uluslar için tasarladıklarına ayırır. Tüm halkların kurtuluş ve doğruluk için tek umudu Yahve'dir (45:22). Tüm ulusların Yahve'ye tapacaklarını bildirir (19:16-20¹⁷; 45:23). Bunun yanı sıra Yahve'nin barış egemenliği (Yşa. 2:2-5; 9:6-7; 11:6-9) ile yeni gök ve yeni yeryüzü (Yşa. 65:17-25; 66:19-24) kavramları ilk defa Yeşaya'da geçer. Yakın geleceğe ilişkin, Yahuda'nın Babil'e sürüleceğini ilk defa Yeşaya bildirir (Yşa. 39:6-7).

Mika

Mika, Yeşaya ile aynı dönemde peygamberlik etmiştir. Onun kısa kitapçığında beklenen önderin ilahi doğası ve doğum yeri bildirilir (Mik. 5:2-5a). Mika'nın diğer bildirileri Yeşaya'dakilere çok benzer. Mika 6:8'de Tanrı'nın halkından beklentisini en net özetleyen peygamberdir:

Ey insanlar, RAB iyi olanı size bildirdi; adil davranmanızdan, sadakati sevmenizden ve alçakgönüllülükle yolunda yürümenizden başka Tanrınız RAB sizden ne istedi?

Mika'nın sözleri (3:21), kendisinden yaklaşık 100 sene sonra yaşayan Yeremya'yı aynı bildirimler için idam edilmesinden kurtarır (bkz. Yer. 26:16-24).

Nahum

Nahum vahyin gelişimine yeni bir bilgi eklememiştir. Yeşaya'da bildirilen Asur'un yargılanacağı yineler ve özellikle Ninova'nın zaptını ve yıkılışını vurgular.

Sefanya

Sefanya Yahve'nin Yahuda ve diğer ülkeleri adaletle yargılayacağını vurgular. Bu yargıdan sonra Yahve'nin İsrail'in kurtuluşuna duyduğu sevinci en net vurgulayan peygamberdir (Sef. 3:14-17).

Habakkuk

Yahve ile Habakkuk arasında bir soru cevap dizisini içeren bu kitapçık iki mücevher içerir. Hab. 2:4'teki "Doğru kişi sadakatiyle yaşayacaktır" ifadesi, Eski Antlaşma'nın diğer bölümlerinde (örn. Yar. 15:6) vurgulanan imanın önemini yine ön plana çıkartır. "Sadakatiyle" olarak çevrilen İbranice *עֲמֻנָה* (*emûnâ*) kelimesi, Grekçede "iman" anlamına gelen *πιστις* (*pistis*) kelimesi ile çevrilir. Sadakat ifadesi Eski Antlaşma'da kişinin Yahve'ye bağlılığını ifade eder. Bu bağlılık Yeni Antlaşma'da "iman" kavramı ile tanımlanır. Böylece kurtuluşun Yahve'ye sadakatten, imandan geçtiği net bir dille açıklanmıştır.¹⁸

"Habakkuk kurtuluşun Yahve'ye sadakatten, imandan geçtiği net bir dille açıklanmıştır."

İkinci olarak, Habakkuk 3:17-19 ayetleri bize Yahve'ye duyulan bu imanın en güzel duygusal ifadelerinden birini sunar. Habakkuk 2:4'teki tanımın şiiresel yorumudur.¹⁹

Yeremya

Yeremya kitapçığının çoğu Yahuda'nın ve dünyanın yargılanması ve bu yargının kesinliğiyle ilgilidir. Kendisinden önce verilen vahiyleri netleştirir. Yeremya ayrıca beklenen kralın ilahi doğasını vurgular (Yer. 23:1-8).

Yeremya vahyin gelişimine iki çok önemli konuyu ekler. Sürgünün yetmiş yıl süreceğini açıklayıp (Yer. 25:1-14), Yahve'nin sürgündekileri kutsayacağını vaat etmiştir (Yer. 29:1-23). İkinci olarak, Yahve'nin İsrail ile yeni bir antlaşma yapacağını ve bu antlaşmanın artık içsel olacağını, İsrail'in Yahve ile karı kocasını tanıması gibi bir ilişkiyi temel alacağını açıklar (Yer. 31:31-40).

Hezekiel

Hezekiel, Yahve'nin Babil'e sürdüğü halka gönderilen bir peygamberdir. Yeruşalim'in düşüşünden önce görevlendirilir. Yahve'nin artık sürgündeki halkının arasında seyran olarak yaşadığını (Hez. 1; krş. Hez. 10:18-22; 11:22-23 ve 43:1-5) bize bildirir ve onların iyiliğini gözettiğini açıklar (Hez. 11:14-16). Hezekiel büyük olasılıkla bunu Yeremya'nın sürgün edilenlere gönderdiği mektubu (Yer. 29:1-23) temel alarak iletir. Hezekiel ayrıca Yahve'nin

Yahuda'yı cezalandırırken çektiği acıyı ve kararlılığı en net açıklayan peygamberdir (bkz. özellikle Hez. 24:15-27).

Yeruşalim'in düşüşünden sonra, Yahve Hezekiel aracılığıyla üç önemli meseleyi bildirerek vahyi geliştiriyor. İlk olarak yeni antlaşmanın nasıl etkin olacağını, yani İsrailoğullarının yüreklerini nasıl değiştireceğini bildiriyor: kendi Ruhunu İsrailoğullarının yüreklerine yerleştirerek (Hez. 36:26-27). Bu ifade Yoel kitapçığında vurgulanan "Rab'bin Ruh'un" gönderimini çağırır (Yoe. 2:28-32).

Hezekiel ayrıca detaylı apokaliptik yazı (gelecekte olacak olayların bildirilmesi) içeren ilk peygamberdir. 38. – 48. bölümlerin tarzı klasik apokaliptik tarzıdır. 38. ve 39. bölümler Yahve'nin halkını gelecekte düşmanlarından kurtarmasını anlatır. 40. – 48. bölümlerde ise Yahve'nin kurtulmuş İsrail halkı için hazırladığı yeni tapınağın planları, ibadet yasası ve ülkenin İsrail boylarına dağıtımını içerir.²⁰

Ovadya

Hezekiel'in hizmeti Ovadya'nın vahyinden önce başladığından dolayı, Ovadya'yı burada ele alıyoruz. Ovadya'nın vahyi bildirmesi aslında Yeremya 39 ve Hezekiel 35 ile aynı tarihe denk geliyor. Ovadya'nın vurgusu, Yahve'nin halkına ihanet eden kardeş Edom'u yargılamasıdır. Malaki 1:2-3'teki, "Yakup'u sevdim, Esav'dan ise nefret ettim" ifadesinin temelini atar.

Yahve'nin tüm ulusları yargılayacağını önceden bildirir.

"Daniel kitapçığının son ayeti 12:13, ölümden diriliş umudunun Eski Antlaşma'da görülen en net ifadesidir."

Daniel

Daniel teknik olarak Hezekiel'den önce hizmetine başlamışsa da Daniel 7'de başlayan görümler ancak Hezekiel'in hizmetinin bitişinden sonra Daniel'e

verilmiştir. Daniel'deki ana fikir, Yahve'nin tüm uluslara egemen olmasıdır (bkz. özellikle Dan. 4:34-35'teki Nebukadnessar'ın ifadesi). Nebukadnessar'ın (Dan. 2) ve Daniel'in (Dan. 7 – 12) rüyalarında gelecekle ilgili bildirilenler tarihin gidişatını belirleyen Yahve olduğunu gösterir. Özellikle Daniel 9:22-27'deki "70 hafta" bize Mesih'in ne zaman geleceğini bildirir.²¹ Daniel'e verilen vahiyler o kadar detaylıdır ki (özellikle Ptolemiler ile Selekiler arasındaki çekişmeleri anlatan 11. bölüm), bazı yorumcular bu bölümlerin Daniel yazılmadığını, İ.Ö. 1. yüzyılda bir düzeltmen tarafından eklendiğini öne sürer.²² Ancak bu detaylar Yahve'nin dünya için belirlediği hükmünün kanıtı olarak yorumlanmalıdır. Daniel kitapçığının son ayeti 12:13, ölümden diriliş umudunun Eski Antlaşma'da görülen en net ifadesidir.

Hagay

Hagay'ın bildirdiği vahyin çoğu, kendi döneminde yaşayan halkı tapınağın inşaatına yeniden başlamaya teşvik etmeye odaklıdır. Rab Hagay aracılığıyla vahyin gelişimine iki önemli fikir ekler. Hagay 2:6-9'da, "Yeni tapınağın görkemi öncekinden daha büyük olacağı" bildirilir. Rab bu tapınağı özel bir şekilde kutsayacağını (genel olarak bu vadin İsa Mesih'in tapınağa gelmesiyle gerçekleştiği var sayılır) ve Davut'un soyunun Şealtiel oğlu Zerubbabil ile devam edeceğini (Hag. 2:20-23) açıklar.

Zekeriya

Zekeriya, beklenen Mesih'ten Yeşaya haricinde en çok bahseden peygamberdir. Zekeriya, Yeşaya'yı ve Yeremya'yı temel alarak, Mesih'e "Dal" olarak hitap eder (Zek. 3:8; 6:12). Mesih'le ilgili önceden bildirilen vahiyler arasında en önemlileri Zekeriya'da yer alır: Mesih hem kral hem kâhin olacaktır (Dal; Zek. 6:9-15), kralın alçakgönüllülük ve esenlik içinde gelecektir (Zek. 9:9), tüm dünya üzerinde hüküm sürecektir (Zek. 9:10), İyi Çoban 30 gümüşe satılacaktır (Zek. 11:12), 30 gümüş para çömlekçiye atılacaktır (Zek. 11:13), Mesih deşilecektir (Zek. 12:10), çoban vurulacak koyunlar dağılacaktır (Zek. 13:7), Mesih Zeytin Dağı'nda durup halkını kurtaracaktır (Zek. 14:3-5).

Malaki

Malaki genel olarak kendi dönemindeki asi Yahudi halkına Yahve'ye dönme çağrısında bulunur. Vahyin gelişimine gelince, Malaki aracılığıyla boşanmadan tiksindiğini (Mal. 2:13-16), "habercinin" gelip halkını yargılayacağını (Mal. 3:1-5) ve beklenen Mesih'ten önce "İlyas"ı göndereceğini (Mal. 4:5-6) bildirir.

Sonuç

Gördüğümüz gibi, Yahve halkına kişiliği ve planı hakkındaki bilgileri bir anda "indirmemiştir". Buna karşın kendisini ve yapacaklarını yavaşça, parça parça açıklamıştır. Kendisi hakkındaki vahyi yaklaşık 1000 sene boyunca geliştirir. Her peygamberin önceki peygamberin vaadini temel alarak vahyi derinleştirdiğini ve netleştirdiğini gördük. Yeni Antlaşma'daki yazılar bu tanrıbilimsel gelişimi daha da derinleştirip netleştirir. Bu süreci göz önünde bulundurmanızın bize vaazlarımızı ve Kutsal Kitap çalışmalarımızı hazırlarken yardımcı olacak ve bizi daha iyi bir yorumu temel alarak daha doğru öğretiyeye ve bundan çıkarılan daha uygun bir uygulamaya götürecektir.

Sonnotlar

¹ Örneğin, Kur'an-ı Kerim Muhammed'e "indirilmiştir". Bu "indirme"nin nasıl olduğu ve Resul'ün kişiliğinin buna hazırlanmada nasıl bir rol aldığını şu kaynakta bulabilirsiniz: "Kur'an-ı Kerim Hakkında Genel Bilgiler", *İslam & İhsan*, 18.02.2019 < <http://www.islamveihsan.com/kuran-i-kerim-hakkinda-genel-bilgiler.html> > (14.05.2019 tarihinde erişildi).

² İhsan Özbek, *İslam İkliminde Kutsal Kitaplar* (İstanbul: Gerçeğe Doğru Kitaplar, 2014), s. 14.

³ A.g.e., s. 16-17.

⁴ Vahyin gelişimi hakkında daha bilgi edinmek için, bkz. J.M. Diener, "Çerçevesiz Olmaz: Derin bir Kutsal Kitap Anlayışı için Kaçınılmaz Temel", *e-manet*, Sayı 37 (Ekim-Aralık 2014), s. 16-21.

⁵ Vahiy, Yuhanna'nın müjdesi ve üç mektubun hepsi İ.S. 80-90 arası yazılmıştır ve Yeni Antlaşma'nın en yeni kitapçıkları sayılır. Bkz. Glenn W. Barker, *1, 2, 3 John*, The Expositor's Bible Commentary, dü. Frank E. Gaebelin (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1998), Elektronik STEP baskısı ve Glenn W. Barker, *1, 2, 3 John*, The Expositor's Bible Commentary, dü. Frank E. Gaebelin (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1998), Elektronik STEP baskısı.

⁶ Hâkimler büyük olasılıkla Birleşik Krallık döneminde tamamlanmıştır; bkz. "Yazar" kısmı, "Hâkimler Giriş", *Açıklamalı Kutsal Kitap* (İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2010), s. 324-325.

⁷ Bkz. özellikle 2Sa. 17:11-12,14 ve 1Ta. 17:11-13.

⁸ Örn. Yşa. 7:14'teki "İmmanuel" kimdir? Sadece İsa Mesih midir (Mat. 1:22-23), yoksa o dönemde yaşamış bir çocuk mudur? Eğer "İmmanuel" sadece İsa Mesih ise, bu peygamberliğin Yeşaya'nın dönemindeki halk için anlamı neydi?

- ⁹ Bunun örneğini 2Ta. 7:14'ün bir yorumunda görebiliriz. Ulus olan İsrail'e bildirilen ve Yas. 28'deki bereket ve lanetlere bağlı olan bir ayet günümüzde sıkça şöyle yorumlanır: Kutsal Kitap'ın Tanrısına bağlı olmayan ülkelerdeki yaşayan Hristiyanlar yeterince dua ederse, bu ülkeler Tanrı tarafından özel bir şekilde kutsanacak, Batı Hristiyan ahlâkına uygun bir şekilde yaşayıp bereket göreceklerdir. Ancak vahyin gelişimi kavramı bu yorumu neredeyse tümüyle geçersiz kılar, çünkü tarihsel ve vahyin gelişimindeki bağlamlar bunun *bir ulus olarak İsrail halkı* için geçerli olduğunu açıklar, diğer uluslar için değil. Diğer ulusların göreceği kutsama, farklı uluslardan insanların Mesih'in bedeninin bir parçası olmasından ibarettir (bkz. Ef 2; Va. 7:9 vd.). Bundan dolayı bu ayetin doğru yorumu şöyle olmalıdır: Eğer Tanrı'nın halkı dua ederse, Tanrı topluluklarda görülen bozuklukları, ayrımları iyileştirip kilisenin tanıklığını güçlendirecektir.
- ¹⁰ Museviler Eski Antlaşma'yı üçe ayırıp "Tanakh" olarak tanımlarlar. Tanakh "Torah" (Tevrat), "Neviim" (Peygamberler) ve "Ketubim" (Yazılar) sözcüklerinin baş harflerinden oluşur. İsa Mesih Luk. 24:44'te bu kısımlandırmayı ima eder. Kitaplık sıralaması için bkz. *Biblia Hebraica Stuttgartensis*, dü. E. Kelliger, W. Rudolph ve A. Schenker (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997).
- ¹¹ Daniel'in İbrani sıralamasında "Yazılar"ın arasına alınması, büyük olasılıkla Daniel'in ilk etapta bir memur ve Yahve'nin pagan bir krala temsilcisi olmasından kaynaklanır. Kitaplığın yarısından fazlasının Aramice yazılmış olması da bunun bir nedeni olabilir.
- ¹² Eski Antlaşma kitapçıklarının yazılış tarihlerinin bir tablosuna şuradan ulaşılabilir: J.M. Diener, "Eski Antlaşma Kitapçıklarının Yazılış Tarihleri", *Tanribilim Hazinesi* < <https://www.tanribilimhazinesi.com/tr/kaynaklar/eski-antlasma-kitapciklari-yazilis-tarihleri> > (16.05.2019 tarihinde erişildi).
- ¹³ Thomas E. McComiskey, *Amos*, The Expositor's Bible Commentary, dü. Frank E. Gaebelin (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1998), Elektronik STEP baskısı.
- ¹⁴ H.L. Ellisen, *Jonah*, The Expositor's Bible Commentary, dü. Frank E. Gaebelin (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1998), Elektronik STEP baskısı.
- ¹⁵ Johann Friedrich Keil ve Franz Delitzsch, *Keil & Delitzsch Commentary on the Old Testament*, (1891) e-Sword elektronik basımı. Carl E. Armerding, *Obadiah*, The Expositor's Bible Commentary, dü. Frank E. Gaebelin (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1998), Elektronik STEP baskısı.
- ¹⁶ G.L. Robinson ve R.K. Harrison, "Isaiah", *International Standard Bible Encyclopedia*, 2. Cilt, dü. Geoffrey W. Bromley (Grand Rapids, Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1982).
- ¹⁷ Mısır İsrail'in güneyindeki tüm halkları, Asur ise İsrail'in kuzeyindeki tüm halkları simgeler.
- ¹⁸ R.W.L. Moberly "אָמָן ('āman I)", *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*, dü. Willem VanGemeren (Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1997), s. 427-433.
- ¹⁹ Hab. 3:1,19 ayetleri bize ayrıca Mezmurlar'daki "Müzik şefi için" ifadelerinin nasıl bölümlenmesi gerektiğine dair bir öneri sunar.
- ²⁰ Yeni antlaşma ve Hezekiel'in son sekiz bölümü hakkında daha derin bir görüş için bkz. J.M. Diener "Musa'nın Yasasının İkamesi: Eski Antlaşma'da Nasıl Bildirildi?", *e-manet*, Sayı 54 (Nisan-Haziran 2019), s. 7-13.
- ²¹ İlk 69 haftanın başlangıcı İ.Ö. 457'de Ezra'nın Yeruşalim'e dönmesiyle başlar, İ.S. 27'de İsa Mesih'in hizmetiyle sona erer. İsa'nın üç veya üç buçuk yıllık hizmeti 69. haftadan sonra olur. Bkz. Gleason L. Archer, Jr., *Daniel*, The Expositor's Bible Commentary, dü. Frank E. Gaebelin (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1998), Elektronik STEP baskısı.
- ²² Archer, "7. Special Problems", *Daniel*.

TANRIBİLİM HAZİNESİ

e-manet dergisini sunan kadrodan Tanrı'yı tanımakta derinleşmek için
Kutsal Kitap temelli kaynaklar.

<https://www.tanribilimhazinesi.com>

Hemen ziyaret edin!

Birinci Yüzyılda Hristiyanların Gördüğü Zulüm

▼ *Eckhard J. Schnabel*

☞ *Y.M. ve Ken Wiest*

Editörün notu: *Schnabel'in makalesinde, Mesih'i ilk izleyenlerin gördüğü zulüm olayları araştırır. Araştırmasında bir zamanların bilinen dünyasını coğrafi bölgelere ayırır. "İsa'nın ilk izleyicilerinin gördüğü tüm zulümle ilgili araştırma, Hristiyanlara yönelik sözlü ve fiziksel saldırıların her tarafa yayılmış olduğunu gösterir. Roma İmparatorluğu'nda herhangi bir zulüm görülmediği belirtilen iller yalnızca Kıbrıs, Kilikya ve Pamfilya'dır (ayrıca birinci yüzyılda açıkça herhangi bir misyonerlik faaliyetinin kayıtlara geçmediği iller olan İspanya ve Mısır)." Schnabel Elçilerin İşleri'nde görülen zulüm olaylarını şöyle derlemiştir.*

Hristiyanlara yöneltilen suçlamalar: Yetkilendirilmeden öğreti yaymak (Elç. 4:2), dirilmiş İsa'yı beyan etmek (4:2), İsa'nın adıyla öğretilmek (4:2), sövmek (7:57), Yeruşalim tapınağını kirletmek (21:27-30; 24:6), kent ana tanrıçasına hakaret (19:27); Roma vatandaşlarına yasaklanmış yeni töreler sunmak (16:21; 18:13; 19:26), fesatlık (16:20; 17:6; 24:5), imparatorun fermanlarına karşı çıkmak (17:6).

Hristiyanlara verilen cezalar ve karşılıklar şunlardır: İftira (Elç. 13:45), tehditler (4:21), daha fazla müjdelemeyi yasaklama (4:18), halkları onlara yönelik düşmanlığa kışkırtma (6:12; 13:50; 17:5; 17:13), ev baskınları (8:3), tutuklama (4:1; 5:18; 6:12; 9:2; 12:1; 16:19; 21:27), elbiseleri sıyırma (16:22), kamçılama ve sopalarla dövme (5:40; 16:23), taşlama (14:19; bkz. 14:5), hapsetme (4:3; 5:18; 16:23; 23:35), mahkemede aleyhlerinde yapılan hukuki işlemler (4:7; 5:21, 27; 16:19-21; 24:1-9), müjdecilerin serbest bırakılması için para ödeme (17:9), kovulma (13:50-51; Pavlus çoğunlukla kendi rızasıyla bir kentten ayrılmıştır), öldürmek veya da infaz etmek üzere düzenlenen komplolar (5:33; 9:23-24, 29-30; 20:3; 21:31; 23:12-15; 25:3), öldürme ve infaz etme (7:47-60; 12:1-3).

Hristiyanların zulme verdikleri karşılıklar: Yaptıklarını cesurca savunmak (4:8-12, 19; 7:52), hukuki adımlar (22:3-21; 24:10-21), İsa'nın önemini ve kimliğini anlatmak (4:10-12), protesto (13:51; 16:35-39), müjdelemeye devam etmek (4:20, 31; 5:21, 25; 8:4; 13:46; 14:6-7, 21; 16:30-34; 17:1-4), dua etmek ve ilahiler söylemek (4:24-31; 12:5; 16:25), sevinç (5:41; 13:52), zulmedenlerden korkmak (9:13-14), yolculuk planlarını değiştirmek (20:3), tehlikeli bir kentten kaçmak (9:23-25, 29-30; 14:6; 17:10, 14) ve kalıcı sürgüne kaçış (8:1).

Her durum farklıdır ve farklı bir tepki, karşılık gerektirir. Zor, bazen tehlikeli, hatta ölümcül koşullar söz konusuysen Petrus'un yaptığı hatırlatma hem güçlü hem de teselli edicidir. 1. Petrus 1:1-2'ye göre İsa'nın izleyicileri yerleşik yabancılarıdır; sonsuzca var olan göksel Baba tarafından ve O'nun önbilgisine göre seçilmiş halktır; Kutsal Ruh'un kutsal kılma eylemine ve Tanrı'nın bağışlamasını sağlayan İsa Mesih'e gün be gün itaat etmeye adanmayı sürdüren halktır; böylece bu halk bol esenlik ve bol lütuf görmektedir ve görecektir. ☑

Kaynak: Eckhard J. Schnabel, "The Persecution of Christians in the First Century", *Journal of the Evangelical Theological Society*, 61. Cilt, No. 3 (Eylül 2018), s. 547. İzin ile kullanıldı.

İsa Merkezli Vaaz

Uygulamanın Öğeleri

▼ Bryan Chapell

☞ Ufuk Demirgil

Bu makale Haberci Yayıncılık'ın sunacağı aynı başlıklı dijital kitabın bir alıntısıdır.

Açıklamacı mesajlar vaizlerin, uygulamaların dört önemli soruyu yanıtladığından emin olmalarını gerektirir: Tanrı benden *ne* istiyor? Benden istediği şeyi *nerede* istiyor? Benden istediği şeyi *niçin* yapmalıyım? Tanrı'nın benden istediği şeyi *nasıl* yapabilirim?

Ne (Talimatsal Belirginlik)

Vaizler "Tanrı benden ne istiyor?" sorusunu, Kutsal Kitap metnindeki Kutsal Kitap ilkelerini yansıtan talimatlar sağlayarak yanıtlarlar. Bu *talimatsal belirginlik* metni, eski tarihten günümüze tercüme eder. Kutsal Kitap'ın niyetini doğru şekilde yansıtmaya rehberlik edecek olan bir vaiz, o dönemde yaşamış olanlara hitap eden metinde görülen Kutsal Kitap ilkelerini ayırt etmek ve bunları günümüzdeki insanlara uygulamak zorundadır. Böylece bu evrensel ilkeler, günümüzdeki imanlıların davranış, tutum ve inançlarını yönlendirecek olan metinle tutarlı ve metinden çıkarılan talimatlar vererek uygulanırlar.

Talimatları metinde bulunan ilkeler üzerine kurma ihtiyacı, ana başlıkları vaazın açıklamasının destekleyeceği evrensel gerçeklerle ifade etme ihtiyatını daha da haklı çıkarır. Vaiz tarih içinde yaşamış olan kişilerle, kendilerini dinlemekte olan topluluk arasındaki farkı kabul edeceği için, metni sadece tarif etmek, uygulamayı desteklemeyecektir. Uygulama, metnin detaylarının desteklediği ilkeler üzerine kurulmalıdır. Eğer vaiz metni, kalıcı ilkeler açısından detaylı olarak açıklamazsa, uygulamanın "Şimdi ne yapmalıyım?" boyutu başarısızlığa uğrar.

Vaazın sonunda, metnin detaylarını tekrar etmekten başka bir şey olmayan uygulamaların, şahsi kanaat, keyfi tutum ve bilgisizlik tarafından yönlendirildiği görülür. İsa'nın çarık giymiş olması, bizim de benzeri türden sandaletler giymemizi gerektirmediği gibi, Pavlus'un topladığı maddi yardımı iletmek üzere Yerusalim'e gitmesi de, ondalık konusunda öğüt vermeyi desteklemez. Vaizler, metnin desteklediği uygulama talimatlarını göstermelidirler çünkü talimatlar, açıklamanın ortaya çıkardığı Kutsal Kitap ilkelerini doğal olarak takip ederler. Metni açıklamanın hedefi, uygulamanın üzerine kurulacağı ilkelerin geçerliliğini göstermek olmalıdır.

Açıklama ilkeleri ve vaaz uygulamaları arasındaki birliği sağlamının basit ve etkin bir yolu, ana başlığın açıklamasındaki önemli *kavramları* ve *terminolojiyi* uygulamayı şekillendirmek için kullanmaktır. Örneğin vaizler, adanmışlıkla edilen duanın "tutarlı" ve "gayretli" olması gerektiğine işaret eden alt başlıkları, kişilerin "tutarlılıkla" ve "gayretle" dua etmesi gerektiği talimatını şekillendirmek ve ifade etmek için kullanabilir. Vaizler, uygulama talimatını

açıklamadaki önemli terimlerle ifade ederek, dinleyicilerine sadece açıklamayı neden dinlediklerini anlamalarına yardım etmekle kalmaz, aynı zamanda vaizin verdiği talimatı, Kutsal Yazıların yetkisiyle de birleştirirler.¹ Vaizler bir metni uygularken, metni açıklarken kullandıkları aynı terimleri kullandıkları zaman, dinleyiciler "Bunu yapmamız gerekli, çünkü Kutsal Kitap böyle diyor" sonucuna varırlar. Bir önceki bölümde söz edildiği gibi, bir Türkçe öğretmeni kompozisyon yazarken sizi farklı terimler kullanmaya teşvik edecek olmasına rağmen, önemli terimlerin tekrar edilmesi, sözlü bir sunumda sahip olduğunuz en güçlü iletişim araçlarından birisidir. *Açıklamanızdaki konuları şekillendirmek için geliştirdiğiniz önemli terimleri kullanarak, açıkladıklarınızı uygulayın.*

Nerede (Durumsal Belirginlik)

Talimatsal belirginlik çağdaşlarımızın yapması gerekenleri saptamak için, Kutsal Kitap ilkelerini kullanır ama eğer vaizler bu ilkelerin gerçek yaşamda *nerede* olması gerektiğini belirtmezlerse, talimatlar alakasız soyutluklar olarak kalırlar. "Komşularımızı daha çok sevmeliyiz" şeklindeki sıradan bir nasihat, Kutsal Kitap'a uygun bir ilkeyi doğru olarak yansıtan bir talimat olsa bile, birisinin iman yolculuğuna yeni bir teşvik ya da kavrayış eklemeyebilir. Bu genel öğretişi kilisedeki sıraya oturmadan önce bilmeyen mi var sanki? Bir vaiz dinleyicilerin, metinde bariz olan Kutsal Kitap ilkesini kullanarak yaklaşımları gereken durumları tespit ettiği zaman, talimat genel bir ilke olmaktan çıkıp anlamlı bir uygulama haline alır (örn., farklı bir siyasi partiyi destekleyen, çocukları çok şımarık olan, inancınızla alay eden ya da arabanıza çarptıktan sonra size hiçbir şey demeyen komşunuzu sevmek).²

"Bir vaiz dinleyicilerin, metinde bariz olan Kutsal Kitap ilkesini kullanarak yaklaşımları gereken durumları tespit ettiği zaman, talimat genel bir ilke olmaktan çıkıp anlamlı bir uygulama haline alır."

Durumsal belirginliğin uygunluğu, alakası ve gerçekçiliği sık sık olgun ve güçlü vaaz vermenin göze çarpan işaretidir. Başlangıç aşamasındaki vaizlerin uygulamaları genellikle şu iki kategoriden

birisine uyar: basit bir genelleme (gidin ve aynısını yapın) ya da talimatların artırılması (örn., bu kitabı satın alın, şu sözlerle dua edin, bu gibi insanlarla bir araya gelin, şuna bağlıta bulunun, böyle düşünün, şöyle davranın, böyle konuşun). Genelleme hatası, yeterince düşünülmediğini kanıtlar; arttırma hatası konuya odaklanılmadığını gösterir. Arttırma hatası, vaizler metnin ima ettiği talimatları iyice çoğaltmak suretiyle, kavrayışlarının derinliğini sergilediklerini düşündükleri zaman ortaya çıkar. Oysa yaylım ateşi açar gibi yaklaşmak vaizin, kafası dağınık ve metnin bariz amacını ayırt edemeden, olası her fikre uzanan biri olduğu izlenimini verir.

Vaizler kendilerini, vaazı vermeye başlamadan önce akıllarına bile gelmemiş olan bir talimat listesi verir halde buldukları zaman, büyük ihtimalle Tanrı'nın halkına hizmet etmek yerine, onların sırtına gereksiz yükler yüklemektedirler. *En iyi vaazlar gerçeği mücadeleye sokarlar.* Vaizler öncelikle açıklamalarının ortaya çıkardığı Kutsal Kitap gerçeğini ve ardından bir kilise önderi olarak, topluluklarındaki kişilerin yaşamında karşılıklarına çıkan zor durumlarda, bu gerçeğin doğru uygulamasının onlara nasıl yardım edeceğini düşünmelidirler. Vaazlar bu sayede, Tanrı'nın halkına yük yağmak yerine, yükleri kaldırır. Ve Rabbin sevinci onların gücü oldukça, vaizlerin kendileri de vaaz ederken önderlik yapmanın sevincini keşfederler.

Tecrübeli vaizler metnin desteklediği bir Kutsal Kitap ilkesi tespit ederler ve ardından "kim" kapısı aracılığıyla insanların yaşamına girerek bu ilkenin "nerede" uygulanacağını belirlerler. Şu soruyu sorarız: "Dinleyicilerim arasında *kim* bunu işitmelidir?" Vaazda bu kişilerin kim olduğunu söylemeyiz ama kilise önderi olarak Kutsal Kitap gerçeğini, bu gibi durumlarla karşılaşanlara uyguluyoruz.³ Önderliğin getirdiği incelik ve hassasiyet, uygun belirginlik seviyesini tespit etmelidir ama insanların gün be gün karşılaştıkları durumları görmezlikten gelmek, önderliğe yakışan bir seçenek değildir.⁴ Metin hakkında olduğu kadar insanlar hakkında da yorum yapan vaizler, hayatta karşılaşılan fırsatlara yüzeysel olarak dokunmak yerine, kişisel tecrübelerin derinliklerine inen uygulamaları ayırt edeceklerdir. Tüm uygulamaları kesin ve etkin bir GİDO'nun farklı açılarına yönlendirmek, tüm vaazın uygulamasını odaklayacak ve vaize, metnin özünü ve yaşamdaki sonuçlarını keşfetmesi için zaman sağlayacaktır.

Vaiz, bir Kutsal Kitap ilkesinin uygulanacağı kişilerin sıkıntılarını zihnen belirleyerek, topluluktakilerin karşılaştığı durumları ve metnin sunduğu yönlendirmeyi doğal bir şekilde birleştirir.⁵ Lütfen vurgu yapmanın, uygulama sorumluluğunu ortadan kaldırdığı düşüncesine kapılmayın. Tanrı'nın halkını, onları köle eden günahlardan özgür kılmaya ve onları mağlup eden günahkâr dünyanın şartlarıyla başa çıkmaya yardım etmek, lütufkâr davranışlardır.

Doğruyu söylemek gerekirse, hayat tecrübesi çok olan kilise önderleri genellikle yararlı ve güçlü uygulamalar geliştirme konusunda en çok yeteneğe sahip olanlardır. Ama vaaz

"Hayat tecrübesi çok olan kilise önderleri genellikle yararlı ve güçlü uygulamalar geliştirme konusunda en çok yeteneğe sahip olanlardır."

vermeye yeni başlayanlar bile, Kutsal Yazılardaki ilkeleri, kişilerin durumsal belirginlikleri bağlamında sunma ihtiyacını ciddiye alarak, uygulama sanatını geliştirebilirler. Bunun gerçekleşmesi, metnin detaylarıyla olduğu kadar, topluluklarımızdakilerin sevinçlerini, gözyaşlarını ve korkularını anlamak için yaşamlarımızın onların yaşamlarıyla sarmaş

dolaş olmasını, onlara ait zaferlerin ve sıkıntıların öğrencisi olmamızı gerektirir.

İçinde buldukları durumlarda Kutsal Yazılar tarafından yöneltilmeye, teselli edilmeye ve meydan okunmaya ihtiyaç duyan çeşitli insanları düşünün – genç ebeveynler, ağır yük altındaki memurlar, yapayalnız gençler, yeni imanlılar, yorgun azizler. Vaizler her hafta tüm gruplara hitaben konuşamazlar ama insanlar herkesin karşılaştığı denemelerden başka denemelerle karşılaşmadıkları için, detayları iletmenin az ya da çok herkesle alakası olacaktır (1Ko.10:13). Vaizler uygulamanın özelliklerini bir topluluğun ortak endişelerine ne kadar çok bağlarsa, yaptıkları uygulamalar da herkese o kadar çok hitap edecektir.⁶ Aşağıdaki yaygın endişe kategorileri topluluğunuzda, metindeki ilkelerin uygulanmasını gerektiren durumları düşünmeye başlamanıza yardım edebilir:⁷

- Doğru ilişkiler kurmak (Tanrı, aile üyeleri, arkadaşlar, mesai arkadaşları, kilisedeki kardeşler vb. kişilerle)
- Sürtüşmeleri çözüme bağlamak (evlilik, aile, işyeri, kilise vb. içinde)
- Zor durumlarla başa çıkmak (stres, borç, işsizlik, elem, yorgunluk vb.)
- Zayıflıkları ve günahı yenmek (dürüst olmamak, öfke, bağımlılıklar, şehvet, şüphe, özdenetimden yoksunluk vb.)

- Kaynaklara sahip olmamak veya kaynakları uygunsuz şekilde kullanmak (zaman, değerli varlıklar, beceriler vb.)
- Meydan okumalarla karşılaşmak ve fırsatları değerlendirmek (eğitim, kilise içinde veya dışında işler, tanıklık etmek, misyon vb.)
- Sorumluluk üstlenmek (evde, işte, kilisede, finansal, gelecek hakkında vb.)
- Tanrı'yı onurlandırmak (tapınma, itiraf, dua, Tanrı'yla bire bir geçirilen zamanlar, yaşamı bölümlere ayırmamak vb.)
- Sosyal / dünya sorunlarıyla ilgilenmek (yoksulluk, ırkçılık, kürtaj, eğitim, adaletsizlik, savaş, ülke, yaratılış vb.)

Açıklamanın hedefi her zaman, metindeki yaşam ve itaatle ilgili, ruhsal mücadeleye uygulanabilecek ilkeleri (genellikle vaaz başlıklarında belirtildiği gibi) ortaya çıkarmak ve kanıtlamaktır. Unutmayın, vaaz esas itibarıyla, *insan mücadelesine uygulanan Tanrı gerçeğidir*. Metnin kendisi belli davranışları gerektirebilir (örn., küfürden uzak durun, dua edin, borçlarınızı ödeyin) ama genellikle bu gibi emir kiplerinden metinde doğrudan söz edilmez. Kilise önderinin, metnin tanıttığı ilkelerin, dinleyicilerin karşısına çıkan çağdaş durumlara uygulanabileceğine işaret etme yükümlülüğüne ve ayrıcalığına sahip olmasına daha sık rastlanır.

Bu uygulama hedefleri vaizin (1) vaazın ilkelerinin metinden kaynaklandığını kanıtlamasını, (2) metinsel durumun, çağdaş duruma paralel olduğunu göstermesini ve (3) ilkeleri bugün de kolaylıkla uygulanabilecek şekilde ifade etmesini gerektirir. Kolaylıkla uygulanabilme özelliği, vaazın yapılandırması hakkında düşünürken bile dikkate alınmayı gerektirir. Dinleyicilerin vaazın sonundaki uygulamayı dört gözle beklediği günleri çoktan geride bıraktık. Çağdaş vaazların ele aldığı konu ya da zorluklar, genellikle mesajın başlangıcında belirlenmeli ve her ana başlığın açıklamasındaki uygulamayla değerlendirilmelidir.⁸

“En iyi uygulamalar, kabul edildikleri zaman savuşturulması kolay olan soyut talimatların ötesine geçerler.”

En iyi uygulamalar, kabul edildikleri zaman savuşturulması kolay olan soyut talimatların ötesine geçerler. Bu uygulama etiğinin kökünde, “Kürsüdeki sıkıcılığın çaresi mükemmellik değil, gerçekçi olmaktır” ve bundan türetilen “kürsüden yapılan genelleme dinleyenlerde günaha güvence verir” diyen vaaz verme kuralı yatar. Açıklamacı vaaz vermenin hedeflerine sadık kalan uygulamalar, günümüzdeki imanlıların, içinde buldukları kendilerine has durumlarda, Kutsal Yazılara sadık kalarak nasıl yaşamaları gerektiğini açıklarlar. Bu kolay bir görev değildir. Aslında dengeli, alakalı ve adil bir durumsal belirginlik geliştirme yükü, uygulamanın niçin açıklamacı vaaz vermedeki en zor görev olduğunun altını çizer.⁹

Kutsal Kitap metni talimatsal belirginlik hakkında bilgi içerir ama vaizin tecrübesi, cesareti, ilgisi ve ruhsallığı durumsal belirginlik için gerekli olan malzemeyi sağlar (örn., metin size talimatsal belirginliği sağlar; durumsal belirginlik ise sizin tarafınızdan sağlanır). Durumsal belirginliği olmayan vaazlar, vaiz daha fazla lütuf göstermek suretiyle sağlanan, “daha çok dua edin, Kutsal Kitabı daha çok okuyun, kiliseye daha çok gidin” gibi standart teşvikleri (dinleyicilerin vaazdan önce yapmaları gerektiğini zaten bildikleri her şeyi) defalarca tekrar ettikten sonra, genellikle güçlerini kaybederler. Oysa mesajlar Kutsal Kitap gerçeğini yaşamadaki sıkıntılara uygulamak üzere tasarlandığı zaman, uygulamalar çeşitlilik gösterecek ve Tanrı'nın halkının her gün karşılaştığı durumlara has olacaktır.

Niçin (Motivasyon)

Uygulamalar alakalı talimatlar kadar uygun bir *motivasyon* da sağlamalıdır. Doğru olan her şeyi yaparken, davranışları çok daha bozuk olan insanlardan daha kutsal olmamanın mümkün olduğunu hatırlamak için, Ferisilerin örneğine bakmamız yeterlidir. Bir arkadaşım şu sözleri beğenir: "Direk Şeytan'dan gelen bir cennet arzusu ve cehennem korkusu vardır; çünkü bu, kutsallaşmış bir bencillikten başka bir şey değildir." Vaizler dinleyicilerinin, Kutsal Yazıların beklentileri kadar, uygulamalara *niçin* kulak vermeleri gerektiğini de bildiklerinden emin olmalıdırlar.

Bu kitabın 3. kısmının büyük çoğunluğu, vaaz vermede uygun motivasyon konusunu ele aldığı için, burada temel ilkeyi vurgulamak dışında, uzun uzun konuşmayacağım: imanlıları suçluluk duygusu ya da hırsıyla değil, lütufla motive ettiğinizden emin olun. Eğer Tanrı, halkını günahın suçundan özgür kıldıysa, vaizlerin imanlıların sırtına, İsa'nın halihazırda taşıdığı yükü tekrar koymaya ya da herhangi bir bencillik putperestliğine köle etmeye hakkı yoktur.¹⁰ Bu konu birçok vaiz için özellikle zor bir sorumluluktur; çünkü kendileri, insanları Tanrı'ya hizmete motive edecek başka bir kavram olmadığını düşündüren, tükenmek bilmeyen suçluluk duygusundan ya da hırsın sinsice taktiklerinden motivasyon bulmuşlardır. Hatta bazı vaizler, suçluluk yükü ("Eğer yapmazsanız, Tanrı size gününüzü gösterecektir") ya da hırsın etkisi ("Eğer yaparsanız, Tanrı size daha çoğunu verecektir") olmadan, itaati motive edemeyeceklerinden korkarlar.

İmanlılar Tanrı'ya öncelikle, karşılıksız olarak ve tamamen sağladığı kurtuluş için duydukları şükran nedeniyle hizmet etmelidirler."

Suçluluk duygusuyla motive etmenin alternatifi, panzehiri olan lütuftur. Hırsıyla motive etmenin alternatifi, tezadı olan lütuftur. İmanlılar Tanrı'ya öncelikle, karşılıksız olarak ve tamamen sağladığı kurtuluş için duydukları şükran nedeniyle hizmet etmelidirler. Kutsal Yazıların tamamı, bu merhamet motivasyonunu önümüze koymaya gayret eder (Lu.24:27; 1Ko.2:2). Bilgili

açıklamacı vaaz verme, tüm metinlerde uygulamanın gerektirdiği motivasyon olarak bulunan lütfu ortaya çıkarır.¹¹ Lütfun bu şekilde dışa vurulması, sadece Tanrı'nın merhametinin inancımızın temeli olmasından değil, ama Tanrı'ya yönelik hizmetimizin en besleyici kaynağı olmasından dolayıdır (Rom.12:1). Eğer Tanrı'ya, gerekenleri yapmazsak bizi daha az seveceğine, daha az yaparsak bizi cezalandıracağına veya yeterince kutsal olana dek bizimle ilgilenmeyeceğine inanarak hizmet edersek, itaatimiz bir çeşit "kutsallaşmış" bencillik halini alır. Bu gibi durumlarda itaatimizin başlıca amacı, Tanrı'yı yüceltmek değil, şahsi promosyon ya da şahsi korunmadır.¹²

Tanrı itaatin karşılığında bereket vaat eder ve Tanrı'nın bahsettiği ürün için sadakati teşvik etmek yerinde bir davranıştır. Ancak bu bereketlerin, dünyasal arzularımızın tatmin bulmasından çok (acının, yoksulluğun ya da baskıların olmadığı), Tanrı'yla olan ilişkimiz hakkında (sevgisinden, vicdan huzurundan, Kutsal Ruh'ta sevinçte emin olmak gibi) daha kesin olduğunu anlamamız önemlidir. "Çünkü Tanrı'nın Egemenliği, yiyecek içecek sorunu değil, doğruluk, esenlik ve Kutsal Ruh'ta sevinçtir" (Rom.14:17).

Şahsi kazancı, itaat için ana motivasyonumuz olarak kullanmanın sonucu, dışarıdan bakıldığında ahlaki görünen etkinliklerimizin, Tanrı'dan başka tanrımız olmamasını söyleyen ilk buyruğun çiğnenmesi halini almasıdır. *Tanrı'nın lütfunu kapsamlı olarak anlamaktan kaynaklanan motivasyonlar, Tanrı'nın kurallarını değil ama itaat etme sebeplerimizi değiştirirler.* Lütf, kendimizden çok Tanrı'nın görkemine duyduğumuz sevgiden dolayı,

Tanrı'ya hizmet etmeye teşvik eder ve güç verir. Gerçek itaatın, Tanrı'nın lütfunu kazanmak için borçlarımızı ödeyen bir araç halini alması yerine, kazanılmayan lütuf armağanına verilen bir karşılık halini almasını mümkün kılar. Bu sözler itaatimizin hiçbir şahsi yarar sağlamadığı anlamına gelmez. Tanrı'ya olan sevgimiz en üstün amacımız ve en büyük sevincimiz halini aldıkça, O'na hizmet etmek de yaşamdaki en büyük tatmini sağlar.

Suçluluk duygusu günahkârları çarmıha yönlendirir ama lütfun bizi çarmıhtan uzaklaştırması gerekir, yoksa Tanrı'ya hizmet edemeyiz. Mesih-merkezli vaaz verme, kurtuluşun sadece lütuf yoluyla sağlandığını, Kutsal Yazıların tamamında olduğu gibi, vaazlardaki mesajın merkezinde tutar. Tekrar tekrar, *Kutsal Yazıların kendilerinin ihtiyaçlarını sağlayamayanlar için, Tanrı'nın sağlayışını nasıl açıkladığını* gösteririz. Bu gereklidir çünkü kutsallık için, Tanrı'nın kurtarıcı karakterinin ve ebedi vaatlerinin açıklanmasına karşılık olarak Tanrı'yı sevmekten daha güçlü bir motivasyon yoktur.¹³

Lütuf motivasyonu, ister bir ana başlığın açıklama ögesiyle, isterse uygulamayla alakalı bir malzemeye sağlanmış olsun, vaizin açıklama seçimlerine bağlıdır. Ancak açıklamacı bir vaazın uygulaması, vaiz, metinde haklı olarak itaati motive eden lütfu ortaya çıkarana dek tamamlanmamıştır.¹⁴ Tanrı'nın kendilerine yönelik lütfunu kavrayan dinleyiciler, itaat için gerekli olan en büyük gücü – Müjde'nin muktedir kılan Kutsal Kitaba uygun gücünü – dünyasal tüm sevgileri aşan Tanrı sevgisini de keşfedeceklerdir.

Nasıl (Olanak Sağlamak)

Açıklamacı bir vaiz motivasyonun yanı sıra, dinleyenlerin sadakati için *olanak* da sağlamalıdır. Eylemden kaçınan siyasetçilerin, seçmenlerini yatıştırmak için, mecliste geniş kapsamlı değişiklikten bahsetmelerine rağmen gerçekleştirilmelerine olanak sağlamayan yasalar geçirdikleri bilinir. Bunun sonucu olarak kulağa çok hoş gelen planlar hiçbir zaman hayata geçirilmezler. Vaizler de, dinleyenlere ne yapmaları gerektiğini söylerken, bunu *nasıl* yapacaklarından söz etmeyerek, benzeri bir hataya düşmemeye dikkat etmelidirler.¹⁵

Açıklamacı bir vaiz motivasyonun yanı sıra, dinleyenlerin sadakati için olanak da sağlamalıdır.”

Nefret eden bir kişi şimdi nasıl sevebilir? Bağımlı bir kişi uyuşturucudan nasıl uzaklaşabilir? İhmalkâr bir kişi nasıl sorumluluk sahibi olabilir? Daha önce düzenli bir yaşamı olmayan kişi sürekli olarak nasıl adanmış kalabilir? Yaşam boyu süren bencil bir tutum nasıl kendini düşünmeden hareket eden bir gayrete dönüşebilir? Bunlar, böyle olmaları gerektiği söylenmekle gerçekleşmezler. Tamamlanmış bir uygulama vaizin, vaazın hedeflerini ulaşılabilir kılacak olan adımları ve ruhsal kaynakları göstermesini gerektirir. Bu konunun detaylı incelemesi bu kitabın 3. kısmında (özellikle bölüm 11'de) yapılacaktır ama birkaç ön yorum, uygulamanın önünde yararlı bir yol açacaktır.

Niçin bir vaazın, *neyin, nerede ve niçin yapılması* kadar, *nasıl itaat edilmesi* hakkında da bilgi içermesi gereklidir? Bariz olmasına rağmen sık görülen bir örnek, imanlı olmayan birisinin günahlarından tövbe etmek ve kendini Kurtarıcıya teslim etmek için ne yapması gerektiği vaaz esnasında söylenmemiş olmasına rağmen, vaizler Hristiyan olma çağrısını yaptıktan sonra, dinleyicilerine nasıl bir eylemde bulunmaları gerektiğini söylemeden vaazlarını bitirmeleridir. Böylesi vaazlar dinleyicilerin ne yapmaları gerektiğini bildiklerini varsayar; oysa karşılık verme ihtiyacında olanlar, Tanrı'nın ne istediğini anlamakta en çok zorlanan kişilerdir. Eğer Tanrı'nın halkına neyi, nerede ve niçin yapmaları gerektiğini söylersek, bunu nasıl yapmaları gerektiğini bilmezlerse, itaat etmekte hâlâ zorlanacaklardır.

Olanak sağlayan kavramları dahil etmeyle ilgili ilave bir sebep, insan refleksinin kendi gücüyle Tanrı'ya hizmet etmeye ya da isteklerini yerine getirmeye kalkışmasıdır. Sık sık kutsal bir eylemiş gibi görünen şeyler aslında insani çabalardan ibarettir. Vaaz uygulamalarının büyük çoğunluğu, sadece doğal benliğin gücüyle insan-merkezli bir şeyler başarma öğüdü verirler. Bu nedenle vaizler hiç farkında bile olmadan, uygulamalarında kendi-kendine-yardım eden bir "müjde" sunma hatasına düşmemeye dikkat etmelidirler.

Vaizler topluluktakilere, komşularını kendileri gibi sevmelerini söyledikleri zaman, bunu yapmalarına olanak sağlayan Tanrı'nın Ruhu'na işaret etmezlerse, insanlar kolaylıkla bu sevginin, kendi başlarına harekete geçirilecek bir şey olduğunu varsayabilirler. Vaizler Tanrı'nın isteklerini yerine getirmek isteyen insanların her zaman Tanrı'nın gücünü arayacaklarını varsayabilirler ama bu beklenti boştur. Eğer vaiz Tanrı'ya dayanmaktan söz etmeyi ihmal edebilirse, insanların Tanrı'nın sağlayışını aramayı unutmalarına şaşmak abes kaçarmı?¹⁶

Tanrı'nın isteğini yerine getirme gücü Tanrı'dan gelir. Sorumluluk bilinciyle vaaz vermek, bu güce nasıl ulaşacaklarını söylemeden insanlara sorumluluklarını anlatmaz. Taylor Üniversitesi'nin eski dekanı olan Jay Kesler, olanak sağlayan talimatlar içermeyen bir vaazın, boğulmakta olan birisine "Yüz! Yüz!" diye bağırma benzediğini söyler. Bu tavsiye doğrudur ama yararlı değildir. Bu yaklaşım birisine, kendi gücü ve becerisiyle başaramayacağı bir şeyi yapmasını söylemekten ibarettir.¹⁷

Olanak sağlamayla ilgili bilgi uygulamayı destekleyen açıklamada ya da uygulamanın

"İtaat etme gücümüz Mesih'le olan birliğimizden kaynaklanır."

kendisinde verilebilir. Fakat açıklamacı bir vaazda, dinleyicilere vaazdaki gerçekleri uygulamaya yardım eden adımların, metne dayalı temelleri olması şarttır. Uygulamanın nasılı, itaat etmeye yardım edecek olan pratik adımlar (kötülüğün olduğu yerlerden uzak durun,

olgun imanlılardan öğüt alın, tepki vermeden önce ona kadar sayın) ve lütufla verilenlerin kullanımını (dua, Kutsal Kitap çalışması ve kardeşlerle birlikte olmak) içermelidir ama aslında bundan çok daha fazlasını kasteder. Bu davranışlar da, Tanrı'nın bereketlerini almak için yapılan insani çabalar olarak algılanabilirler; oysa bunlar, Tanrı'nın bilgeliğinde ve huzurunda yürüyebilmemizi sağlayan karşılıksız sağlayışlardır. Bu yüzden vaizler Kutsal Yazıları, sadece adanmışlık gösteren ne(ler) yapılması ve ne gibi disiplin(ler)i savunması açısından değil, aynı zamanda bunların, uygulamaya olanak sağlayan, Tanrı'ya güvenmenin ne olduğunu da gösterecek şekilde yorumlamalıdır.¹⁸

Eğer vaiz Tanrı'nın buyruklarını yerine getirmek için sadece insani çabalardan söz ederse, uygulamanın ilkelerinde Kutsal Kitap'taki emsallerin bulunması işe yaramaz. İtaat etme gücümüz Mesih'le olan birliğimizden kaynaklanır (Yu.15:5). Bu gerçek, en son beyan ve uygulamanın yapılandırılması tamamlanmadan önce, metnin içeriğinin gösterdiği Tanrı'ya güvenmenin yönlerini tespit etmenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha vurgular.

Ne, nerede, niçin ve nasıl sorularını yanıtlama ihtiyacı, vaizlerin açıklamacı mesajların büyük bir kısmını niçin uygulamaya ayırması gerektiğini açıklar.¹⁹ Bu önemli soruların herhangi birisini ihmal eden bir uygulama sadece tamamlanmamış değil, aynı zamanda Tanrı'nın halkını verecekleri hizmet için donatmadığından, Kutsal Kitaba da uygun değildir. Otuz dakikalık metinsel bir yorumun sonunda "Git, sen de öyle yap" cümlesi işe yaramayacaktır.

Sonnotlar

- ¹ Açıklamanın nasıl ifade edilmesi ve hangi şekilde olması gerektiğine karar vermeden önce, uygulamanın göz önünde bulundurulmasına duyulan ihtiyaç, bu süreçte tekrar vurgulanır.
- ² Tony Merida, *The Christ-Centered Expositor: A Field Guide for Word-Driven Disciple Makers* (Nashville, Tennessee: B&H Academic, 2016), s. 234; Douglas Stuart, *Old Testament Exegesis: A Primer for Students and Pastors*, 4. basım (Louisville, Kentucky: Westminster John Knox, 2009), s. 47.
- ³ Greg R. Scharf, *Let the Earth Hear His Voice* (Phillipsburg, New Jersey: P&R Publishing, 2015), s. 130-36.
- ⁴ D. Martyn Lloyd-Jones, *Preaching and Preachers* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1972), s. 137-38.
- ⁵ John Stott'un, toplulukta bulunanların içinde bulunduğu durumları ve sıkıntılarını öğrenme sürecini tarif eden (s. 61, 199-200, 217) orijinal *Between Two Worlds: The Art of Preaching in the Twentieth Century* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1982) adlı eserinde verdiği tavsiyeyi çok değerli bulurum; ayrıca bkz. Scharf, *Let the Earth Hear*, s. 125-129; Jerry Vines, *A Practical Guide to Sermon Preparation* (Chicago: Moody, 1985), s. 98; *Preaching the Story*, dü. Edmund A. Steimle, Morris J. Niedenthal ve Charles Rice (Philadelphia: Fortress, 1980), s. 108.
- ⁶ Bryan Chapell, "Alternative Models: Old Friends in New Clothes", *A Handbook of Contemporary Preaching*, dü. Michael Duduit (Nashville, Tennessee: Broadman, 1992), s. 118-31.
- ⁷ Vaizleri (buna kendim de dahildir) bu kategori listesinin bir kopyasını çalışma masalarına ya da bilgisayar ekranlarının altına, bir metinde karşılaşılabilecek uygulama seçeneklerini hatırlatmak üzere yapıştırmaya teşvik ederim.
- ⁸ Julius J. Kim, *Preaching the Whole Counsel of God: Design and Deliver Gospel-Centered Sermons* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2015), s. 169; Timothy Keller, *Preaching: Communicating Faith in an Age of Scepticism* (New York: Viking, 2015), s. 183; Tony Merida, *Faithful Preaching* (Nashville, Tennessee: B&H Publishing, 2009), s. 105.
- ⁹ Tarihi *Directory for the Publick Worship of God* vaiz hakkında şöyle der: "Genel doktrinde durmamalı ama (doktrini) dinleyicilerine uygulayarak anlaşılmasını sağlamalı bunu gerçekleştirmek kendisinin fazlasıyla ihtiyatlı, gayretli olmasını ve üzerinde derin düşünmesini gerektiren zorlu bir iş olmasına rağmen" (1645'te Westminster Assembly tarafından onaylanan "Of the Preaching of the Word" adlı kısımdan).
- ¹⁰ Bryan Chapell, *Unlimited Grace: The Heart Chemistry that Frees from Sin and Fuels the Christian Life* (Wheaton, Illinois: Crossway, 2016), s. 75-80.
- ¹¹ Timothy Keller, *Preaching: Communicating Faith in an Age of Skepticism* (New York: Viking, 2015), s. 118-119.
- ¹² A.g.e., s. 60; Jay Adams, *Preaching with Purpose: A Comprehensive Textbook on Biblical Preaching* (Grand Rapids, Michigan: Baker, 1982), s. 152.
- ¹³ Murray Capill, *The Heart is the Target* (Phillipsburg, New Jersey: P&R Publishing Co., 2014), s. 227; Adams, *Preaching with Purpose*, s. 147; Kim, *Preaching the Whole Counsel of God*, s. 169.
- ¹⁴ Bağlamın metnin bir parçası olduğunu hatırlayın.
- ¹⁵ Capill, *Heart is the Target*, 226-27.
- ¹⁶ Maalesef vaaz verme sanatıyla (homiletik) ilgili kitapların çoğunda olanak sağlama hakkında çok az tartışma vardır. Uzmanlar bile, insanların Tanrı'nın istediklerini nasıl yerine getirecekleri hakkında çok seyrek düşünürler. Yapılacak şeyi söylemek, bunu yapmalarına olanak sağlamaktan çok daha kolaydır.
- ¹⁷ David Veerman, "Sermons: Apply Within", *Leadership* (Bahar 1990), s. 120-125.
- ¹⁸ Bu üçlü (adanmışlık, disiplin ve güven) Kutsal Kitaba uygun geleneksel uygulamada, Hıristiyanlara olanak sağlayan yönleri özetler. Bunların üçü de önemlidir ama sonuncusu Mesih-merkezli vaaz verme için vazgeçilmez bir zorunluluktur; çünkü Tanrı'ya güvenme olmadan diğer ikisi, Tanrı'nın yardımını elde etmek üzere Kutsal Kitap'a uygun olmayan üstü kapalı davranışları teşvik edebilir. Örneğin dua, doğru şekilde ifade edildiğinde, zayıflığımızı ikrar ederek Tanrı'nın mutlak yetkili müdahalesini görmek ister (örn., Tanrı'ya güvenerek adanmışlık ve disiplin gösteren davranışlar); fakat dua Tanrı'ya karşı güç olarak kullanılan bir insan çabası da olabilir (örn., Tanrı'ya tamamen güvenmeden adanmışlık ve disiplin gösteren davranışlar). İkinci durumdaki uygulamanın "nasılı", insan çabalarının derecesine, sıklığına ve gayretine bağlıymış gibi görünür. Kutsal Kitaptaki öncelikleri yansıtan olanak sağlama araçları sadece davranışlardan ibaret değildir; aksine bu adanmışlık ve disiplin davranışları, insan yüreğinin sadece Tanrı'nın işlerinde huzur bulmasını, sevinmesini ve onlara güvenmesini sağlayan, harekete geçiren ve izin veren tanrısal merhamete dayanır.
- ¹⁹ Uygulamanın *ne* ve *nerede* soruları kesinlikle her ana başlıkta yanıtlanmalıdır, ama *niçin* ve *nasıl* soruları vaazın tamamında geliştirilen kavramlarla yanıtlanabilirler. Elbette Tanrı'nın istediklerini niçin ve nasıl yapmamız gerektiğini açıklamadan mesajı bitirmek istemeyiz. Yerinde motivasyon ya da olanaklar sağlamadan yapılması gerekenleri sıralamak zalimliklerdir.

Derin Derin Düşünmek

▼ *S.M. Wibberley*

☞ *Çetin ve Göksel Erdoğan*

Derin derin düşünmek esasen canımızın değişimi için Tanrı'yla işbirliği yapmaktır. Canımızın aklımız, irademiz ve duygularımız olmak üzere üç ana kısmı olduğuna daha önce değinmiştik. Derin derin düşünmek, bu alanlarda bir değişimin gerçekleşmesi için Kutsal Ruh'la birlikte çalışmaktır.

1. Mezmur derin derin düşünmenin iç yüzünü bize açıklar. Üç günahtan kaçınmamızı söyleyerek başlar:

*Ne mutlu o insana ki, kötülerin öğüdüyle yürümez,
Günahkârların yolunda durmaz,
Alaycılarının arasında oturmaz.*

İkinci ayet Tanrı yolunda yürüyen kişi için iki olumlu şeyden bahseder:

Ancak zevkini RAB'bin Yasası'ndan alır...

“Tanrı yolunda yürüyen kişi düzenli, sık sık ve sürekli Tanrı'nın Sözü üzerinde derin derin düşünür.”

Söz edilen insan Tanrı'nın Sözü'nden zevk alıyor, sevinç duyuyor, yani bu kişi boş zamanlarında Tanrı'nın Sözü'nü düşünüyor. Bu muazzam bir sevinç kaynağı! Boş zamanlarımızda neler üzerinde düşündüğümüze, neler hakkında konuştuğumuza dikkat edelim; spor olabilir, işiniz olabilir veya eşinizle ilk tanıştığınız zaman olabilir... Bize zevk

veren şeyler işte bunlardır.

...Ve gece gündüz onun üzerinde derin derin düşünür.

İkinci olarak, Tanrı yolunda yürüyen kişi düzenli, sık sık ve sürekli Tanrı'nın Sözü üzerinde derin derin düşünür. Böylece sözler aklında yer eder ve herhangi bir zamanda onları ve işaret ettiği şeyleri düşünebilir.

İlk ayetlerde söz edilen üç günahtan kaçınmanın ve iki olumlu şeyi uygulamanın sonucu 3. ayette verilmiştir:

Böylesi akarsu kıyılarına dikilmiş ağaca benzer...

Bu kişinin kökleri, Tanrı'nın Sözü'nün suyuna ulaşmıştır. Su kendisine her zaman tazelenme, besin, güç ve canlılık sağlar.

...Meyvesini mevsiminde verir...

Sürekli olarak sulanmanın sonucu, Tanrı yolunda yürüyen kişinin gerekli meyveyi vermesidir. Kutsal Ruh'un meyvesine dikkat edin: eğer içinde bulunulan durum sabır gerektiriyorsa, sabır kendini gösterecektir; eğer iman gerektiriyorsa, iman kendini gösterecektir.

...Yaprağı hiç solmaz.

Hangi sorunlarla karşılaşır karşılaşırsa, Tanrı yolunda yürüyen kişi taze ve canlı kalacaktır. Orta Doğu'dayken birbirine çok uzak olmayan iki ağaç gördüm. Bir tanesi büküldü ve tek yaprak dahi vermeden kurudu, çünkü dereden elli metre uzaktaydı; kuraklık geldiğinde öldü

gitti. Küçük bir derenin yanında olan diğer ağaç ise köklerini ıslak toprağa derinlemesine salmıştı. Diğer tüm ağaçlar kahverengiyken, etrafındakilerden farklı olarak onun yaprakları hâlâ yemyeşildi.

Yaptığı her işi başarır.

Bu müthiş bir sonuçtur: Tanrı yolunda yürüyen kişi yaptığı her işi başarır. Bu, o kişinin bilge, yetenekli veya gayretli olmasından dolayı değil, derin derin düşünerek Tanrı gibi düşünmeyi öğrendiği, O'na güvendiği ve O'nun yönlendirişine itaat ettiği için doğrudur. Bu kişiler hayatta gerekli olan gerçekleri içselleştirmişlerdir.

Derin derin düşünmeyi uyguladığını gördüğüm kişilerin, bu şekilde meyve verdiklerini gördüm. Bunun sebebi derin derin düşünmenin sihirli bir yanı olması değil, değişim için Tanrı'yla işbirliği yapıyor olmalarıdır. Bu işbirliğiyle derin derin düşünmeyi uygulamayan kişilerden farklı olarak kişi daha çok güçlenir, yönlendirilir ve korunur. Bunu uygulayan kişiler, bir işte başarılı olmanın önüne geçen şeyleri engellemek için Tanrı'nın Sözü'nden gelen bilgeliği kullanarak Tanrı'nın isteği doğrultusunda kararlar alırlar.

Derin Derin Düşünmek; Nasıl?

Derin derin düşünmenin üç kısmı vardır. İlki, metinleri ezberlemektir. Bu, *zihinlerimizin değişmesi* konusunda Kutsal Ruh'la işbirliği yapmaktır. Tanrı'nın düşüncelerini öğrenmektir. Bu mekaniksel kısımdır ama gerçeği içselleştirmeye başlamak için gereklidir.

İkincisi, kendi ifadelerinizi bu gerçeklerle harmanlayarak bunları kişiselleştirmektir. Böylece *duygularımızın değişmesi* için Kutsal Ruh'la işbirliği yapmış oluruz. 1. Mezmur'u kişiselleştirmek şöyle olabilir: "Ne mutlu bana ki kötülerin öğüdüyle yürümem, günahkârların yolunda durmam, alaycılarının yanında oturmam."

"Böyle yapılan derin derin düşünme uygulaması bizde güçlü, derin ve temel bir değişim sağlayacaktır."

Kutsal Yazılar'ı okumak benim için güçlü akan bir nehre bakmak gibidir. O metni kişiselleştirmek de, o nehrin bana doğru akıp hayatıma güç ve arındırma getirmesi gibidir.

Üçüncü kısım ise metni kullanarak dua etmektir. Böylece *irademizin değişmesi* için Kutsal Ruh'la işbirliği yapmış oluruz. Mezmurlar 1:1'i rehber alarak edilen dua şöyle olabilir: "Ne mutlu bana ki kötülerin öğüdüyle yürümem. Rab, kötülerin öğüdünü fark edip onu reddetmeme yardım et. Senin öğüdünü kavrayıp yerine getirmeme yardım et." Böylece kendi iradeniz yerine Tanrı'ninkini koyarak O'nun iradesine teslim olmuş olursunuz. Kutsal Yazılar doğrultusunda dua edip Tanrı'nın temiz iradesini isteyerek Tanrı'nın tam olarak ne istediğini sormak için dua ettiğinizde, duanızı yanıtlayacaktır.

Böyle yapılan derin derin düşünme uygulaması bizde güçlü, derin ve temel bir değişim sağlayacaktır. Dürüstçe söyleyebilirim ki, derin derin düşünmek hayatımdaki ruhsal, zihinsel ve duygusal gelişimin en önemli kaynağıdır.

Örnekleme. Derin derin düşünmeyi, sert bir et parçası olarak düşünelim. Onu olduğu gibi yiyebiliriz ama çiğnemek ve yutmak zordur. Kutsal Yazılar'ı okumak da böyledir; Kutsal Kitap'ta anlaşılması zor bazı noktalar vardır ve birçoğunu nasıl yerine getireceğimizi bilemeyiz.

Eti terbiye etmek için sos dolu kâsede beş dakika beklettiğimizde etin tadı değişir ama özelliği aynı kalır. Kutsal Yazılar üzerinde çalışmak da böyledir. Hâlâ daha bu sözleri nasıl yerine getirebileceğimiz konusunda kafamızda birçok soru olacaktır; zihinsel olarak kavrarız ama yürekte değişim sağlamaya yeterli değildir.

Ancak eti sosta kırk sekiz saat bekletirsek, o zaman sos etin her tarafına işleyip özelliğini ve tadını değiştirir. Derin derin düşünmek de böyledir. Sonucunda iç varlığımız, Tanrı'yla ilişkimiz, aile yaşantımız ve Tanrı için yaptığımız şeyler değişir.

Başka bir örnek olarak sahile gitmeyi düşünebiliriz. Havlunuzu kuma serersiniz, yüz üstü yatarsınız ve dalgaları seyredersiniz. Güneş ışığı dalgaların üzerinde parlıyordur; dalgalar belirli ritimle birbirini izliyordur, her biri farklıdır; havada martılar uçuşuyordur. Büyüleyici bir manzara! Tanrı'nın Sözü'nü okumak da aynı böyledir: canlandırıcı, tazeleyici, öğretici.

Ardından ısınmaya başlarsınız, kalkıp denize atlıyorsunuz ve serinliğin tadını çıkarıyorsunuz. Bir dalganın altından girip diğer dalganın önüne çıkarsınız. Kutsal Yazılar üzerinde çalışmak da böyledir: gerçekten "içindedir." Sahilde uzanıp denizi izlemekten kesinlikle daha farklıdır.

Bir süre sonra, deniz gözlüğünüzü takmaya karar verirsiniz. Yüzeyden diplere derinlere doğru indikçe, sahilde uzanıp denizi izlerken veya dalgaların arasında yüzerken göremeyeceğiniz

"Derin derin düşünmek okuyarak ve çalışarak muhtemelen asla göremeyeceğimiz şeyleri bize gösterir."

bir dünya size kapılarını açar: balık sürüleri, çeşit çeşit yosunlar, kayaları kaplamış parlak ve renkli canlılar. Derin derin düşünmek de böyledir. Okuyarak ve çalışarak muhtemelen asla göremeyeceğimiz şeyleri bize gösterir. Aynı zamanda dua aracılığıyla bu gerçekleri hayatımızda uygulamamıza olanak sağlar.

Bazı yararlı ipuçları

Hayatınızda derin derin düşünmeyi uygulamanıza yardımcı olacak birkaç pratik fikir vereyim size.

- Sizi teşvik edecek bir arkadaş bulun. Derin derin düşünmeye iyi bir başlangıç yapmak kolaydır ama azminizin sönüp gitmesi de aynı ölçüde kolaydır. Ezberlemek zor bir iştir ve bundan doğal olarak kaçınılırız. Ancak birine hesap vereceğimizi bilmek yoldan sapmamamıza yardımcı olabilir, özellikle de siz ve arkadaşınız aynı metni ezberliyorsanız.
- Sadece ayetleri değil, metinleri (paragrafları veya tüm bölümü) ezberleyin. Böyle yapmak sizin içeriği ve Tanrı'nın ne demek istediğini anlamanızı sağlayacaktır.
- Tüm metni iyice ezberleyene kadar her gün bir veya iki ayet ezberleyin. Küçük parçalarla başlamak bütün parçayı ezberlemenize çok yardımcı olacaktır. Bunu her gün aynı zamanda yapmanız da yararlıdır; örneğin, sabahki sessiz zamanınızda ezberleyip bunları akşam tekrar etmek. Aynı zamanda o ayeti görselleştirmeye de çalışın. 1. Mezmur için bunu yapmak kolaydır, çünkü içinde zaten görsel öğeler bulundurmaktadır.
- Ezberlediğiniz kısmı iki, üç, dört hafta boyunca her gün canınız iyice sindirene dek (kişiselleştirip dua ederek) derin derin düşünün.

- Robot gibi tekrarlardan kaçınınız; ezberlerinizi Kutsal Yazılar'ın bağlamıyla birleştirin, üzerinde derin derin düşünün ve yaratıcı sözlerle dua edin.
- Daha önceden derin derin düşündüğünüz metinleri belirli aralıklarla tekrar edin. Mecbur olduğunuz için değil, Tanrı'yı ve Sözü'nü sevdiğiniz için yapın bunu (bu da iyi bir niyettir). Ben ezberlediğim kısımları hafızamda canlı tutmak için arada sırada yeniden gözden geçiriyorum.
- Hayatınızda bir zorlukla karşılaştığınızda, o konuyla ilgili metinleri bulup ezberleyin ve üzerinde derin derin düşünün. İnsanlarla yaşadığım anlaşmazlıklarda, Mezmurlar 37:1-10 ayetlerinin harika bir sığınak, bir itici güç ve vermem gereken karşılığı gösteren bir harita olduğunu fark ettim. Bu ayetler üzerinde derin derin düşünmek, zorlukları aşmak için ihtiyaç duyduğum şeyi bana daima veriyor.
- Bir zorluk yaşadığınızda, o zorlukla ilişkili ayetleri ezberlemek, o an sizin için teori olan ayetleri ezberlemekten daha kolaydır.

Aşağıda ezberlemeye başlamak için bazı örnek bölümler yer almaktadır:

- Mezmur 1: Tanrı'nın başarısızlığı.
- Mezmur 23: Her amaca uygun bölüm.
- Mezmur 37: Anlaşmazlıklara nasıl yanıt verebiliriz?
- Mezmur 46: Zorlukla başa çıkma.
- Mezmur 62: Tanrı'nın hayatla ilgili bakış açısı.
- Mezmur 73: Kıskançlıkla başa çıkma.
- Mezmur 86: Zayıflık ile Tanrı'nın gücü arasındaki denge.
- Matta 5-7: Tanrı'nın düşüncelerini öğrenme.
- Efesliler 1: Sonsuzlukla ilgili bakış açısı.
- Koloseliler 3: Tanrı'nın değerlerini düşünme.
- İbraniler 12:1-7: Zorluklar neden başımıza geliyor, onlarla ne yapmalıyız?
- Petrus 1 ve 4: Acı çekmenin amacı.

Bir kere bu bölümleri ezberlerseniz, Kutsal Yazılar'ın diğer bölümleri üzerinde de derin derin düşünmek isteyeceksiniz. Ezberlerken, içinde bulunduğunuz durumlarda size yardımcı olması için onlara birer başlık verin.

Bir bölümü ezberleyip üzerinde derin derin düşününce, o konuyla mücadele eden diğer kişiler için bir "hediyeye" sahip olmuş olacaksınız. Konu ile alakalı metne dönüp derin derin düşünürken kendi keşfettiğiniz hazineleri paylaşabilirsiniz. 📧

Kaynak: S.M. Wibberley, *EQUIPPED! 12 Empowering Truths and How to Use Them* (Canterbury, Connecticut: Edifying Services, 2015), s. 268-273. İzin ile kullanıldı.

Teolojiyi Küreselleştirmek

Dünya Çapında Hristiyanlık Çağında İnanç ve Uygulama

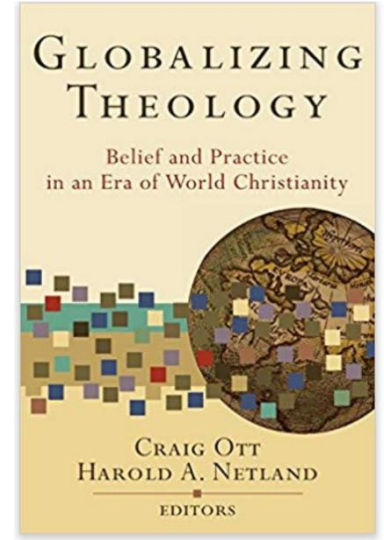
Ken Wiest

Y.M.

Globalizing Theology: Belief and Practice in an Era of World Christianity

Craig Ott ve Harold A. Netland
(Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2006)

“Hristiyanlıkta, dünyadaki diğer dinlerden daha fazla insan daha fazla dilde dua etmekte ve tapınmaktadır.”¹ Hristiyanlık gerçekten de dünya çapında bir inançtır. “Hiçbiri birbirine kalıcı olarak bağlı kalmaksızın, çeşitli kültürlerde rahatça yer bulmaktadır.”² Birçok kültürde yer bulan bir inanç olarak Hristiyanlık hem “çekirdek, öz” hem de “yerel” bir inanca sahiptir. Başka deyişle, dünyanın her yerinde bulunan Hristiyanların bağlı kaldığı bir sistematik teoloji çekirdeği vardır. Fakat belirli bağlamsal ihtiyaçlara karşılık olarak Hristiyanlığın ifadesi olan yerel Hristiyan inançlar da mevcuttur. Örneğin, Çin’de komünizmi ele alıp değerlendiren bir teolojiye sahip olmak önemlidir. Bu tür bir teolojinin, “kutsal hayvanlar”la alakalı bir teolojiye ihtiyaç duyan Hindistan’da pek değeri olmaz. Öyleyse, dünya kilisesinde yerel bağlama has “teoloji üretme”nin yolu nedir? Bu kitap tam da bu konuya değinmeye yarar sağlıyor; Kutsal Yazılar’ı kendi toplumumuz bağlamında yorumlarken, Hristiyan inancının temelini nasıl koruyacağımızı gösteriyor.

David Wells’e göre teoloji üç disiplinden oluşmaktadır. Bunların başında, Kutsal Kitap’a dayalı bir metnin anlamını keşfetmek için çalışma, yorumlama yapmak gelir. İkinci olarak, teolojinin günlük yaşamda nasıl uygulanması gerektiği üzerinde düşünülmelidir. Son olarak, günümüzde yerel toplumu ilgilendiren konular açısından ne anlama geldiğini anlamak üzere Kutsal Kitap’a dayalı öğreti üzerinde düşünüp taşınmak gerekir. “Teoloji, hayati durumlarda Hristiyan’a yaraşır kararlar almakla ilgilidir.”³

Yerel teoloji, akademik kurumdansa en iyi kilise tarafından, yani imanlılar topluluğu tarafından yapılır. Kurumların Kutsal Kitap’ı yorumlamada başarılı olduğu aşikardır, ancak bireysel ve bağlamsal uygulama özellikle yerel kilisenin alanıdır.

Yerel toplumun olgun bir teolojiye sahip olması için kilisenin sorgulama alışkanlığına sahip olması gereklidir. Kutsal Yazılar’ı çok iyi bilmek yetmez, Kutsal Yazılar’ın çağımızın, bulunduğumuz bölgenin ve tanıdığımız kişilerin hayatına nasıl hitap edebileceğini sürekli irdelemeliyiz.

Bu konudaki en önemli sorun, teolojiyi toplum bağlamına uyarlarken kültüre öncelik verme hatasına düşmektir. Teolojinin kültürü düzeltmesine izin vermek yerine, kültürün Kutsal Kitap’a uygun olmayan boyutlarını işin içine dahil ederiz. Ya da kültüre iyice uyum sağlasın diye teolojiyi bulandırırız. Bunu yaparak da kiliseyi büyüme için muhtaç olduğu şeyden mahrum etmiş oluruz: Mesih’i tümüyle, yani kimliğini ve yaptıklarını doğru anlamak (Ef. 4:11-16). Bunun sonucu olarak kilisenin yerelleştirme girişimleri Kutsal Yazılar’ın temeline bağlılığın yitirildiği inançlara yaramış olur. Başarıyla yerel kültüre uyarlanmış teoloji, kültürün gerçek eleştirel analizini ve daha derin teolojisini içermelidir.

Teoloji, Tanrı'yı tanımayı ve sevmeyi hedefleyen, bunu sözlerle, eylemlerle ve akli kullanarak yaşama geçirmenin gayretinde tutkulu bir arayıştır. Doğru teolojinin amacı bilgelik kazanmaktır; çevremizdeki teoloji tiyatrosunda Kutsal Yazılar'ın senaryosundaki yerimizi bulmaya çalışıyoruz. Kutsal Yazılar bize rehberlik eder ama sahneye ve diğer aktörlere uygun hareket ederiz. Aksi şekilde olmamalı (yani, sahne ve aktörler bizim rehberimiz olmamalı). Bu nedenle dünyayı ve Kutsal Yazıları yorumlamanın, dünyayı, insanları ve olayları değerlendirmenin ve bunlara göre rol almanın belli yolları vardır, çünkü Kutsal Yazılar olan ana metin bunu gerektirir. Teolojiyi sağlam temellere göre oluşturanlara kulak vermek, Kutsal Kitap'a dayalı kaynakları doğru ve tamamıyla yansıttığımızdan VE yoldan sapmadığımızdan emin olmamıza yardım eder.

İyi yerelleştirilmiş teoloji Kutsal Kitap temellidir. Yerel kültüre değinir, Mesih ve Ruh merkezlidir. Ayrıca Tanrı'nın tarih boyunca yaptıklarını da önemser, yani kilise tarihine önem verir. Ayrıca şimdiki olaylarda Tanrı'nın elinin etkin olduğunu da fark eder. Tanrı'nın gerçeği tam ve mutlaktır, fakat Tanrı'nın gerçeğiyle ilgili anlayışımız ("teoloji") her zaman kısmi veya tam değildir. Tanrı'nın gerçeğini daha derin anlamak için geçmişten olduğu kadar bugünden de Kutsal Yazılar'la ilgili başkalarının görüşünü dinlemeliyiz. Aynı zamanda insanların Kutsal Yazılar'la ilgili düşüncelerini karşılaştırmalı, inançlarının Tanrı'nın Sözü temelli olup olmadığını da ayırt etmeliyiz.

İyi bir teoloji, iyi teolojik yöntemden kaynaklanır. Teolojik yöntem, teoloji oluşturmanın meşru "süreci" olarak adlandırdığımız şeydir.⁴ En iyi yöntem Kutsal Kitap'taki parçaların yorumlanmasıyla başlar, Kutsal Kitap'a ait kategorilere yerleştirmekle devam eder. Devamındaki süreç tarihi gelişimi ele almaktır; diğer deyişle, teolojinin Eski Antlaşma'nın ilk beş kitabı, oradan peygamberler, müjdeliler ve mektuplarla sonlanmak üzere izleri aranır. Kutsal Kitap irdelemesinin ardından tarihi teoloji gelir. Burada kilise babalarımızın, reform teologlarının ve modern teologların teolojik gerçeği nasıl dile getirdiğine bakılır. Süreç sistematik teoloji ve kategorileriyle sonlanır.

Her Hristiyan teolojik bir yöneme, kendi sistematik teolojisini oluşturduğu bir yola sahiptir. Sorulacak soru her zaman kişinin yönteminin Kutsal Yazılar'a, Tanrı'nın Sözü'ne nihai ve belirleyici yetkiyi verip vermediği ve bunun hangi seviyede olduğudur. Yerusalem Konseyi'nin üyeleri, kilisedeki öteki uluslardan olanlarla ilgili meselede bir sonuca varmak istediklerinde Kutsal Yazılar'a, imanlıların tanıklığına ve Ruh'un yönlendirişine dikkat etti.

Yerel teoloji oluşturmada kişinin kültüre yakınlığı önemlidir. "Kültürde" yaşamaktan ziyade kültürü yaşayanlar sağlam teolojik bir uygulamaya karar vermeye en uygun kişilerdir. Türkiye'de, Türk kilisesi için yerelleştirilmiş teolojiyi en iyi oluşturacak ve dile getirecekler Batılı teologlar değil, Türk teologlardır.⁵

Tanrı, Türkiye topraklarındaki kardeşlerimizi hem geniş ölçüde hem de detaylarda Kutsal Yazılar'a uygun bir "Türk teolojisi" oluşturmaya çalıştırırken yönlendirsin ve ülkedeki tüm halkların yüreklerine konuşsun. **e**

Sonnotlar

¹ Sanneh, 2003, Craig Ott ve Harold A. Netland, *Globalizing Theology: Belief and Practice in an Era of World Christianity* (Grand Rapids, Michigan: Baker Academic Publishing, 2006), s. 15'ten alıntılanmıştır.

² Tite Tienou, Tienou, *Renewing the Evangelical Mission*, ed. Richard Lints (Grand Rapids, Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 2013), s. 31'den alıntılanmıştır.

³ Walls, 2002, Ott ve Netland, s. 39'dan alıntılanmıştır.

⁴ Bkz. Ken Wiest, "Tanrıbilim Metodu ve Kurtuluş Bilimi: Bir Örnek", *e-manet*, Sayı 20 (Nisan-Haziran 2010), s. 24-26.

⁵ Ziya Meral'in *Bir Türk Teolojisine Doğru* başlıklı e-manet makale dizisi (sayılar 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) süreçteki ilk adımlara iyi bir örnektir.